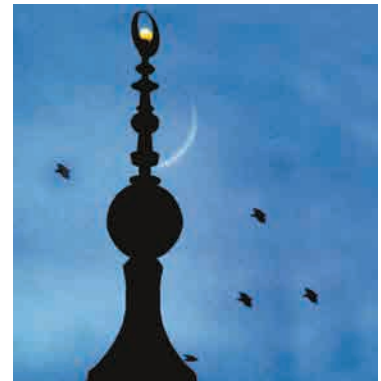

Zamanın Allah'a En Yakın Zirveleri
ÜÇ AYLAR ve KANDİLLER

4

20

32

40

60

- 3 EDITÖR
- 4 ÜÇ AYLAR
- 6 BEREKET DOLU ÜÇ AY BİZLERİ BEKLİYOR
- 8 GECE ALEMİNİN TAÇLARI
- 10 70 YIL BEKLENEN ÜÇ AYLAR
- 12 MÜBAREK GÜN VE GECELER HAYATIMIZI GÖZDEN GEÇİRMEMİZİ SAĞLAR
- 14 GECE VARDIR UYUNAMAZ
- 16 BERAAT GECESİNDEN KİMLER İSTİFADE EDEMEZ?
- 17 BERAAT GECESİNDEKİ BEŞ ÖZELLİK
- 19 REGAİB MİRAC BERAAT
- 19 ŞABAN AYI, İNSANI RAHMETİN ENGİNLİKLERİNDE DOLAŞTIRIR
- 20 RAMAZAN'DA HER SOLUKTA BİR KURTULUŞ ÜMİDİ VARDIR
- 22 REGÂİB KANDİLİ
- 26 MİRAC SÖZLÜĞÜ
- 28 BİRKAÇ DAKİKADA BİNLER SENE MESEFEYİ KATETMEK NASIL OLUR?
- 29 AKLEN MÜMKÜN OLAN HERŞEY KABUL EDİLEBİLİR Mİ?
- 30 ÜÇ AYLARIN DİNİMİZDEKİ YERİ
- 32 MİRAC'IN HEDİYELERİ
- 35 BERAAT GECESİNİN İSMİ NEREDEN GELİYOR?
- 36 MÜBAREK GÜN VE GECELERDE NELER YAPMALIYIZ?
- 38 MİRAC GECESİ NE YAPMALI?
- 39 BERAAT GECESİ NE YAPMALI?
- 40 DUAMIZ OLMASA NE EHEMMİYETİMİZ VAR?
- 43 MİRAC KANDİLİ
- 44 MİRAC'A İMAN VE HİKMETLE BAKMALIYIZ
- 46 R - C - B
- 48 SONSUZLUĞUN YERYÜZÜNDEKİ RASATHANELERİ CAMİLER
- 50 MİRAC KANDİLİ
- 52 OSMANLI'DA ÜÇ AYLAR VE SURRE ALAYLARI
- 54 ÜÇ AYLARDA PEYGAMBERİMİZ VE ASHABI NE YAPARDI?
- 56 TAHİYYAT MİRAC'I ANLATMAKTADIR
- 58 İSRÂ VE MİRAC'I KABUL ETMEMEK MÜMKÜN MÜ?
- 60 NAMAZ MÜMİNİN MİRAC'IDIR
- 62 MİRAC GECESİ İNEN 12 EMİR
- 64 MÜBAREK GÜN VE GECELER RUH HEKİMLERİMİZDİR

Saygıdeğer okuyucularımız!

YAYIN YÖNETMENİ
Dr. Faruk VURAL

YAYIN EDITÖRÜ
Ali BUDAK

GÖRSEL YÖNETMEN
Engin ÇİFTÇİ

GRAFİK TASARIM
Yavuz YILMAZ

FOTOĞRAF
CHA (Cihan Haber Ajansı)

TASHİH
Nihat DAĞLI

YAYIN VE İLETİŞİM ADRESİ
Emniyet Mah. Huzur Sk. No: 5 P.K. 72
Üsküdar- İSTANBUL
Tel: 0-216 318 10 00
Faks: 0-216 422 41 40

BASILDIĞI YER
Çağlayan A.Ş. Gazimir/İZMİR
Tel: 0 232 252 20 97
Faks: 0 232 252 21 00

BASIM TARİHİ
Temmuz 2005

BU ÇALIŞMA REHBER YAYINLARININ
KÜLTÜR HİZMETİDİR

İNTERNET ADRESİ ve MAİL
www.rehberyayinlari.com
alibudak@rehberyayinlari.com

Mübarek gün ve geceler, bir bakıma, insanlara, Cenab-ı Hakk'a daha da yakınlaşma adına kaçırdıkları fırsatları yeniden elde etmek için avans kabilinden verilmiş kutlu zaman dilimleridir. Zamanın bu altın dilimlerinde varlığı kalb kulağıyla dinleyebilenler, gönlünün derinliklerinde ötelere açılmanın hazzını duyar ve kendilerini diğer zamanlara göre daha hisli ve rûhanî bulurlar.

Tabii ki üç ayları ve bu zaman diliminin içinde yer alan mübarek geceleri tam duyabilmek için öncelikle ruh ve vicdanların gökler ötesi alemleri hissetmeye hazır olması gerekmektedir. Vâkıa, içinde bulunduğumuz zaman, değişik iletişim ve ulaşım araçlarının beraberinde getirdiği gürültü ve buhranların insanları sürüklediği tereddütlerle o kadar çok kirlendi ve onu ne yapacağını bilemez bir hale getirdi ki; günümüzde, ciddi bir hazırlık yapılmadığı taktirde, ötelere sesini duymak, sonsuza kanat çırpıp ve sînelerimize ahiret yamaçlarını göstermek çok zor hatta imkansız hale geldi.

İşte bu çalışma, ruhlarımıza, iman etmiş olmanın tasavvur edilemeyecek avantajlarını, gönüllerimize de dillerin söylemekten âciz kaldığı rûhanî esintileri duyurmak için yapılması gereken hazırlıklara işaret etmek ve küçük de olsa bir katkı sağlamak için yapıldı.

Kutlu zaman dilimlerinin dinimizdeki yeri, günümüzde manası değişen “gece alemi”nin gerçek taçları olan Regâib, Mirac ve Beraat kandilleri, 70 yıl boyunca üç aylar hasretini bekleyenler, uyunamayan geceler, her solukta kurtuluş ümidinin olduğu günler, bu zamanların nasıl değerlendirilmesi gerektiği ve yapılabilecek dualar, camilerimizin eda ettiği fonksiyon, Osmanlı'daki Surre alayları, namazın nasıl Mirac olabileceği... hep bu çalışmada bulabileceğiniz konular arasında.

2005 senesinin Mayıs ayında Anne, Haziran ayında Kur'an hakkında hazırladığımız çalışmalara gösterdiğiniz ilgiye teşekkür eder, arzularınız doğrultusunda hazırladığımız Üç aylar ve Kandiller ile ilgili elinizdeki bu eseri, Ramazan ve Kadir gecesine dair çalışmanın takip edeceğini belirtmek isteriz. Her ne kadar Ramazan Ayı üç aylardan, Kadir de kandillerden biriye de önemine binaen ve sizlerin istediği doğrultuda bu konuda ayrı bir çalışma yapmanın daha uygun olacağını düşündük.

Ramazan ve Kadir gecesine dair çalışmamızda buluşmak üzere...

ÜÇ AYLAR

Üç aylarda, nurların gönüllere sinmesiyle sokaklardaki ışıklar, minarelerdeki mahyalar, her taraftaki rûhânî canlılık ve mabetlere koşan insanların simalarındaki incelikle dünyadakin-den daha çok cennetteki zamanlar hatırlanır...

Ü

ç ayların kendilerine has bir tadı vardır ki, bu, onları yılın diğer aylarından ayırır. Her ayın güzelliğinin zâhirî duygularımızla hissedilip yaşanmasına karşılık, bu değerli zaman dilimi kalple ve bâtinî duygularla yaşanır. Bu aylarda gönül dünyalarına yönelen insanlar, iman ve izanlarından fışkıran ışıklarla eşyanın perde arkasını süze süze, duygularıyla, içinde ebedî bir ömür sürecekleri cennetlere uyanmış ve ulaşmış gibi olurlar. Onlar için bu aylardaki günler, geceler, hatta saatler ve dakikalar âdeta bir başka büyüyle gelir-geçer; gelip geçerken de derecesine göre herkese mutlaka birşeyler fısıldar.

Bu aylarda zaman hep ahirete ait renklerle tülленir, insanlar tıpkı öbür âlemin sakinleriymiş gibi mûnisleşir ve sırlı bir derinliğe ulaşırlar. Herkes kendi iç derinliklerinden olduğu gibi, varlığın sînesinden de ahiret buudlu bir şiiri dinler ve yığın yığın hülya ve hatıraların, beklenti ve rüyaların batım ve doğumlarında dolaşır. Yer yer hüznü, zaman zaman da neşeli tedâileriyle üç aylar, bize hem yitirilmiş bir cennetin hasretini hatırlatırlar hem de buğu buğu onu yeniden bulabileceğimiz ümidiyle bütün benliğimizi sararlar. Evet, hayatımızın her dakikasını ayrı bir mutluluk ve neşeye, ayrı bir gerilim ve hamleye çeviren bu günlerdeki hâtıra ve tedâiler, duygularımızı sessiz bir şiire, hayatlarımızı da sihirli bir güzelliğe çevirirler.

Biraz da üç aylardaki nurların gönüllere sinmesiyle sokaklardaki

ışıklar, minarelerdeki mahyalar, her taraftaki rûhânî canlılık ve mabetlere koşan insanların simalarındaki incelikle dünyadakinden daha çok cennetteki zamanları hatırlatan bu nûr saçan zaman dilimi, kadrini, kıymetini bilenlere ayrı ayrı lezzetler ve manevi zevkler sunar. Evet o, imanı, İslâm'ı, mabedi ve ibadeti duyup anlayanları; marifet, ve muhabbete açık olanları, değişik dalga boyundaki ışıklarının renkleri, latîf latîf esen havasının incelikleri, uğradığı herkesi büyüleyip geçen zamanın seslerinden toplanmış ve ruhları sarıp okşayan o sonsuz zevk meltemleriyle kucaklar hepimizi.

Hemen her sene zamanın bu altın dilimini idrak edince, âdeta, ötelere hayatın aynısı o sevimli, neşeli mavimtrak günlerine bir kere daha kavuşur gibi oluruz. Evet, bir kere daha gönül gözlerimizde her yan baharla tülленir, her tarafta yeniden hayat köpürür, dağ-bayır yeşerir ve renklerle kahkaha atar, çiçekler raksa durur, bülbüller nâralar yağdırır ve duygular gülden, lâleden alevlerini alıyor gibi olur. Öyle ki her yanda esen bu

umûmî hava gönüllerimizi bir mutluluk vaadiyle kaplar ve bize ne bilinmedik, ne sezilmedik şeyler fısıldar. Hatta hayatları karamsarlığa kilitlenmiş insanlar bile bu semâvî havadan nasiplerini alırlar. Hele günler, o ibadetle derinleşen saatlerini, hayatın gerçek mânâsını mırıldanmak için gönüller üstünde bir mızrap gibi hareket ettirdiğinde, kuş civıltıları safvetinde ve bir çocuk neşesi tadındaki ezan dakikalarının cennet güzellikleri kadar tesirli ve bu güzelliklere meftun bir kalp gibi olgun ve dolgun ibadet saatlerinin, Hakk'ı muhatap alma ve Hakk'a muhatap olma mânâsıyla tüten zeberced duyguların zikir ve fikirle sînelerimizi coşturan şiiiri başlar, daha sonra varlığın çehresindeki perdeler sıyrılır ve Hakk'a yakın olmanın o kendine mahsus, huzur ve itmi'nan dolu lezzetli, sımsıcak mavi dakikaları bizim olur. Günde beş, haftada en az otuzbeş defa, âdeta bir nurdan helezon çevresinde dolaşır, gönüllerimizde mirac fırsatlarına erer ve hep insan-ı kâmil olmanın rüyalarıyla yaşarız.

BEREKET DOLU ÜÇ AY BİZLERİ BEKLİYOR

Ali DEMİREL

Gündelik hayatımızın akışı içinde farkında olalım veya olmayalım hayatın temel değerleri konusunda farklı yön ve hedeflere doğru kayıp gidebiliyoruz. İçinden geçtiğimiz şu netameli ve kaygan zaman diliminde çoğu defa sahte ve sentetik gündemlerin bombardımanı altında adeta kendimizi kaybediyoruz. Sözü ettiğimiz bu yapay gündemler, çoğu zaman bize dünyaya asıl geliş gayemizi unutturabiliyor. Halbuki bizler, bizi asıl gayemizden uzaklaştıracak bu türlü gündemlere karşı sürekli teyakkuz halinde ve gerilim içinde olmalıyız ve bunların yol bulup ruhtarımızı kendi ağlarına almasına fırsat vermemeliyiz.

Allah, önümüze bugünlerde altın bir fırsat koyuyor; üç aylar!... Esasen buna sahici ve ilahî

gündem de diyebiliriz. Zira Cenab-ı Hak, bu aylarda af ve mağfiretini, nimetlerini sağanak sağanak yağıdırıyor. Recep, Şaban ve Ramazan aylarının bütün gün ve geceleri sürpriz feyiz ve bereketlerle dopdoludur. Üstelik bu aylar içinde bulunan Regâib, Mi'râc, Berât ve Kadir geceleri, hiçbir maddî ve dünyevî ölçüyle değerlendirilemeyecek kadar ilâhî ikramlarla donatılmıştır.

“Şu kadını görüyor musunuz?”

Rabbimiz çok merhametli. Bakınız Allah Rasulü (sallallâhu aleyhi ve sellem) Rabbimizin o engin rahmetini nasıl anlatıyor: Nebiler Nebisi, saâdet meclisinde otururlarken mescide bir esir grubu

getirilir. O sırada Allah Rasûlü bir kadının yana yakıla bir şeyler aradığını görür. Kadın yakaladığı her çocuğu sinesine basıyor, kokluyor, sonra bırakıyordu. Sonra kendi yavrusunu bulur ve bağrına basar. Doyma bilmeden onu öper, koklar, tekrar bağrına basar. Allah Rasûlü bu manzara karşısında iyice dolar. Hiçkırıkla ağlayarak parmağıyla yanındakilere bu kadını gösterir ve:

- Şu kadını görüyor musunuz?, der. Sahabe cevap verir: "Evet ya Rasulallah!" Allah Rasûlü tekrar:

- Bu kadın şu kucağındaki çocuğunu ateşe atar mı?, diye sorar. Sahabe "Hayır ya Rasulallah!" karşılığını verir. Ve işte bunun üzerine İki Cihan

Serveri şu hikmet dolu sözleri söyler:

- Allah o kadından daha şefkatlidir, kullarını cehenneme atmak istemez. (Buhari, Edeb, 18; Müslim, Tevbe, 4)

İşte bu ölçüde şefkatli ve merhametli olan Allahu Teala, sene içinde biz kullarına gönül dünyalarında adeta bir manevi hamle yapmaları adına özel gün ve geceler nasib etmiş. O'na binlerce hamd ü sena olsun. Bizim de bu günleri bir fırsat bilerek çok iyi değerlendirmemiz gerekir. Aslında biraz gönül uyanıklığı, dikkat ve samimiyetle bu günlerin ve gecelerin feyzinden yararlanabilirsek manevi yoldaki pek çok eksikimizi telafi edebilir ve kamil insan olma yolunda mesafeler kat edebiliriz.

GECE ALEMİNİN TAÇLARI

Regâib, Mirâc, Berâat kandilleri gibi gece âleminin tâçları ve zamanın Allah'a en yakın zirveleri ya da O'na açılmanın rıhtımları, limanları, rampaları sayılan o mübarek gün ve gecelerde, gönüller ayrı bir duyarlılıkla parıldar; ruh sonsuza doğru bir başka türlü kanat çıkar; her şey kainatın hep devam edecek şîrine dem tutar; her yanı tam bir uhrevîlik büyüü kaplar; her sîneyi, dillerin ifadeden aciz kaldığı bir naz ve niyaz zemzemesi sarar.

Mübarek gün
ve geceler,
Allah'a açılmanın
rıhtımları,
limanları ve
rampalarıdır.

Hususî bir kısım tecellilerle ötelerin kapısı, penceresi, menfezi hâline gelen mekân; ümit ve beklentilerin yakarışlara dönüşüyle billurlaşan zaman ve yeni inmiş gibi, her sûresi, her bölümü, her âyeti ve her cümlesinde hemen herkese yepyeni bir hayat vaadiyle âvâz âvâz çağıldayan Kur'ân, bizlere iman ve ümitte yemyeşil tepeler, cennette Cuma yamaçları gibi O'nu görmeye açık zirveler ve susamış gönüllerimize hayat suyu gibi iksirler içirerek, ruhlarımıza mü'min olmanın tasavvurlar üstü avantajlarını sunarlar. Ve, Rabb'e yönelik sinelerde telâffuzları çatlatan mânâ ve muhtevalar, ifadelere sığmayan tecellilerle tülленirler.

70 YIL BEKLENEN ÜÇ AYLAR

Ahmet ÖZDEMİR

*Y*asak değildi ki hiçbir şey! Kur'ân serbestti, cami açıktı; ama gitmeye vakit mi vardı be evlat? Sabah güneşle beraber doldururlardı traktörlere, o gün ne iş yapacağımızı bile bilmezdik. Bazen ağaç diktirirlerdi, bazen baraj için taş kırardık.

Gece uyumak için elektriklerimizi bile kapatamazdık biz. Çünkü saat dokuz-onda merkezî trafodan kapatılırdı elektrikler. Bütün bir millet askerdik. Yatışımız kalkışımız belliydi.

Biz bu üç ayı, yetmiş yıl bekledik be evlat. Recep yetmiş yıl sonra geldi bize; o gelmeyince Şaban da gelmedi, kandiller yanmadı, hilâl görünmedi... Bir kızıl yıldız aldı gözlerimizin nurunu. Ufuktaki kızılık, doğacak günün mü, batan güneşin mi bilemedik.

İstanbul, Eskişehir, Bursa.. bir mübarek şehirdi bizim için. Sadece onlar mı, Anadolu bir baştan bir başa Hicaz'dı. Değil mi ki, semasında hilâl parlar, gecelerinde kandiller yanardı.

Sahi bir de kandiller vardı değil mi! Bir kadir kalmış aklımda, bir de mevlit... unuttum ötekileri, söyler misin neydi adları? Kim bilir nasıl beklediniz her yıl o kandilleri, ne dualar ettiniz, nasıl yalvardınız gün ağarana dek.

Kadir'den bahset bana! Bizim yetmiş yılımızın içinde kadir yoktu; bir gece, kadir niyetine yalvarıp yakarsak, yetmiş yıla bedel olur mu? Niyaz, geceyi kadir eder mi?

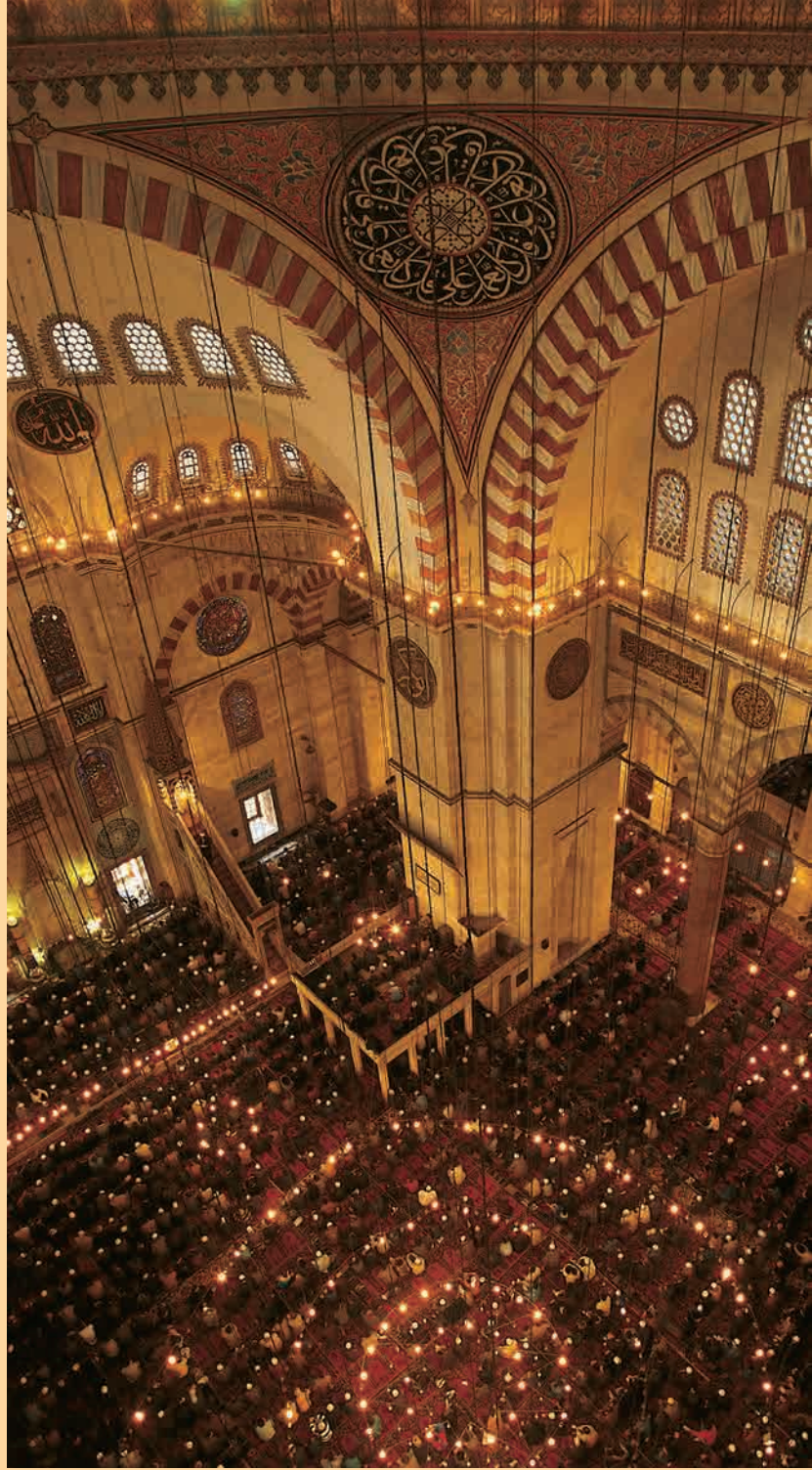

Biz bu üç ayı, yetmiş yıl bekledik be evlât. Recep yetmiş yıl sonra geldi bize, o gelmeyince Şaban da gelmedi, kandiller yanmadı, hilâl görünmedi.

Bir çocuk gördüm dün, arkadaşlarıyla oynarken yanıma geldi: "Ben orucum nine!" dedi; ama Ramazanda değiliz ki diyecektim, sustum... Söyle evlat, oruç, günü ramazan eder mi?

Bana üç aylardan bahset! Yetmiş yıl beklenen üç aylardan, nice bir ömür yaşanıp da varılamayan üç aylardan; Recep'ten, Şaban'dan, Kadir'den, mevlitten... Ümit ver bana evlat! Gece sabahlara kadar rahmetin ineceğinden bahset, yok mu dua eden denilip, affedilecek mümin aranacağından bahset.

Senin her yıl kapını çalmadı mı Recep, Şaban, Ramazan? Ağır lamadın mı onları? Senin ülkende yaşayıp da, ömrü boyunca kapısını üç aylara açmamış insan yoktur, değil mi? Bilir senin ülkenin insanları, mübarek gecelerin kadrini, değil mi?

Mübarek Gün ve Geceler Hayatı Gözden Geçirmemizi Sağlar

Hüseyin Algül

İnsan hayatı tek düze değildir, inişli çıkışlıdır. İnsanın kaderinde mutluluklarla üzüntüler iç içedir. Çoğu kez, mutlu olduğumuz kadar üzülür, üzüldüğümüz kadar da mutlu oluruz. Gün güne, ay aya, yıl yıla uymaz. İnsan, kendini mesut edecek güzel gelişmelere tanık olduğu gibi, zaman zaman sarsıcı sıkıntılarla/streslerle ve iz bırakan acılarla karşılaşabilir.

Böyle durumlarda insana düşen nedir? İnsana düşen, mutlu olduğunda şükretmesini, sıkıntıya düştüğünde ise sabretmesini ve problemlerini soğukkanlı bir şekilde tedbirlerle, sistemli çalışmalarla çözmesini bilmektir. Yani şükür, sabır ve gayrettir.

Bu durumda mübarek gün ve geceleri; mutluluklarımız için şükürümüzü, sıkıntılarımız için de sabrımızı artırmak için karşımıza çıkan önemli bir fırsat olarak görmek mümkündür. Düşününüz ki uzun bir yola çıktınız; hava sıcak, yorulduunuz, buram buram ter döküyorsunuz, diliniz damağınız kurudu, dizlerinizde derman kalmadı, bir bardak soğuk su, bir gölgelik yok mu diye elinizle alnınızı gölgeleyip uzaklara bakıyorsunuz. Derken, suların aktığı, kuşların öttüğü, serin gölgeliklerin bulunduğu güzel bir bahçe ile karşılaşıyorsunuz. Tabii ki orada serinlemek, dinlenmek istersiniz. İstirahat ettikten sonra menzil-i maksudunuza, yani gideceğiniz yere ulaşabilmek ümidiyle rahatça yol alırsınız. Evet, böyle yaparsınız değil mi?

İşte mübarek gün ve geceler, yorgunluk veren meşakkatli işlerimiz arasında dinlenmek, soluklanmak, yolun devamına hazırlanmak, hayatımızı gözden geçirmek ve nefis muhasebesi (yapıp ettiklerimizi gözden geçirmek) için bir durak, bir istasyon ve bir uğrak yeri gibidir. Hayatımızın hesabını yaparken, iyiliklerimizi, yararlı ve güzel davranışlarımızı nasıl artırırız? Hata ve noksanlarımızı nasıl giderebiliriz?

Bu soruların doğru cevabını özümüzde bulmaya çalışırız. Günahlarımıza tövbe ederiz. İbadetlerdeki noksanlarımızı bundan

Mübarek gün ve geceleri; mutluluklarımız için şükürümüzü, sıkıntılarımız için de sabrımızı artırma adına karşımıza çıkan önemli bir fırsat olarak görmemiz mümkündür.

böyle gidermeye azmederiz. Kur'ân okur, dinî bilgilerimizdeki eksikliklerimizi giderebilmek, doğru bilgilerimizi de geliştirebilmek için bu alana ışık tutan kitap ve dergilere göz atar, konu ile ilgili mevize ve sohbetleri dinleyerek özellikle Kur'ân ve Sünnet'in anlam ve mesajı üzerinde düşünürüz, ibret ve ders alırız. Bütün bunlardan, gönlümüzü aydınlatacak ışıklı ilkeler edinerek, dinî hayatımızı yeniden değerlendirme çabası içinde oluruz.

GECELER VARDIR, UYUNAMAZ

 yle geceler vardır ki, öğütlerin ve düşüncelerin anasıdır. Böyle gecelerde uyunamaz. Üç aylar gibi, içinde nice uyunamayacak geceler barındıran kutlu zaman dilimleri, gündüzüyle olduğu gibi gecesiyle de insana özleyip durduğu ebedî mutluluğun var olduğunu fısıldar.

Varlığa ve hayata yardım etmesinin bilinmesi ölçüsünde, bazı geceler daha bir derinleşir, güzelleşir ve âdetâ bir hülyâlar âlemine dönüşür.

Gecelerin görünüşündeki durgunluk insanı aldatmamalıdır. Bu sükûnet ve sessizlik içinde, en hummalı faaliyetlerden daha önemli büyük plânlar, büyük projeler ve bu büyük plân ve projeler için gerekli olan gerilim ve dinamikler meydana gelir.

Evet, bazılarına göre geceler, bir sis, bir duman gibi insanların üzerine çöküp onları bunalıtan, boğan karanlıktan başka birşey değildir. Bazılarına göre ise, yeryüzünde durup yıldızları, mehtabı seyrediyor gibi iç açıcı, coşturucu ve Cennet koridorlarında yürümek kadar heyecân verici olur.

Dört bir yanda mışıldayan suları, yer yer ışıldayan lambaları, gelip gelip ruhları saran hülyâları ve tohumlar gibi hülyâların bağrına saçılan inanç, azim, ümit ve güzellik duygularıyla, şiir ve san'atın bütün unsurlarını toplayarak hâtıralarda silinmez birer iz bırakan geceler, göğün renklerinin, suların seslerinin, kuş çığlıklarının akıp akıp ruhlara dolduğu, hayat ve varlığın daha derinleştiği bir sır âlemidirler âdetâ...

Hayatın asıl mûsikîsi hep gecelerde bestelenir, gecelerde söylenir, gecelerin hüzünlü saatlerinde tonunu bulur.

Bazıları gecede sadece karanlık gördü, kapkaranlık düşündü; geceye yenildi ve elendi. Bazıları, duyup dinleyeceği sesleri, görüp seyredeceği manzaraları bir tarafa bırakıp, dikenler arasında saksağan sesleriyle meşgul ola ola ömrünü tüketti. Bazıları da, gecenin o derin fısıltılarıyla ruhuna seslenmesini, bütün ruhlara hitap etmesini, bütün insanî hisleri Ezel olan Allah'ın o yüce mesajlarıyla uyarmasını bildi ve gecesini Cennet'in gündüzlerine çevirdi. Bu bahtiyar gönüller, bir taraftan ihtiyaçları, arzuları, hatta hayâllere akseden istekleri görüp gözetirken, diğer yandan da, buna karşı koyan karanlık ruhları, içine düştükleri his dünyâsında kontrol altına almak, olumsuz akım ve direnmeleri etkisiz hale getirmek.. hiç olmazsa, değişik buudlardaki düşmanlıkları yumuşatmakla ruhlarının gücü, îmanlarının derinliği ölçüsünde herkese aydınlık gelecekten besteler sunmağa çalıştılar.

Evet, gece, muzdarip ve çilekeşlerin, ızdıraplarını, içinde besteleyip, gönül mizmarıyla seslendirdikleri, öylesine muhteşem, öylesine sırlı bir konservatuvardır ki, içinden yükselen sesler, bir solukta gökkubbeyi deler, tâ ötelere geçer. Ama ne gariptir ki, gecenin örtüsüne bürünenlerin pek çoğu ne bu sesi duyar ne de etrafında olup bitenlerden birşey anlar... Duyup anlamaz; zira, onların bakışları vefasız, niyetleri ölü, düşünceleri eğri, kanaatleri de çarpıktır.

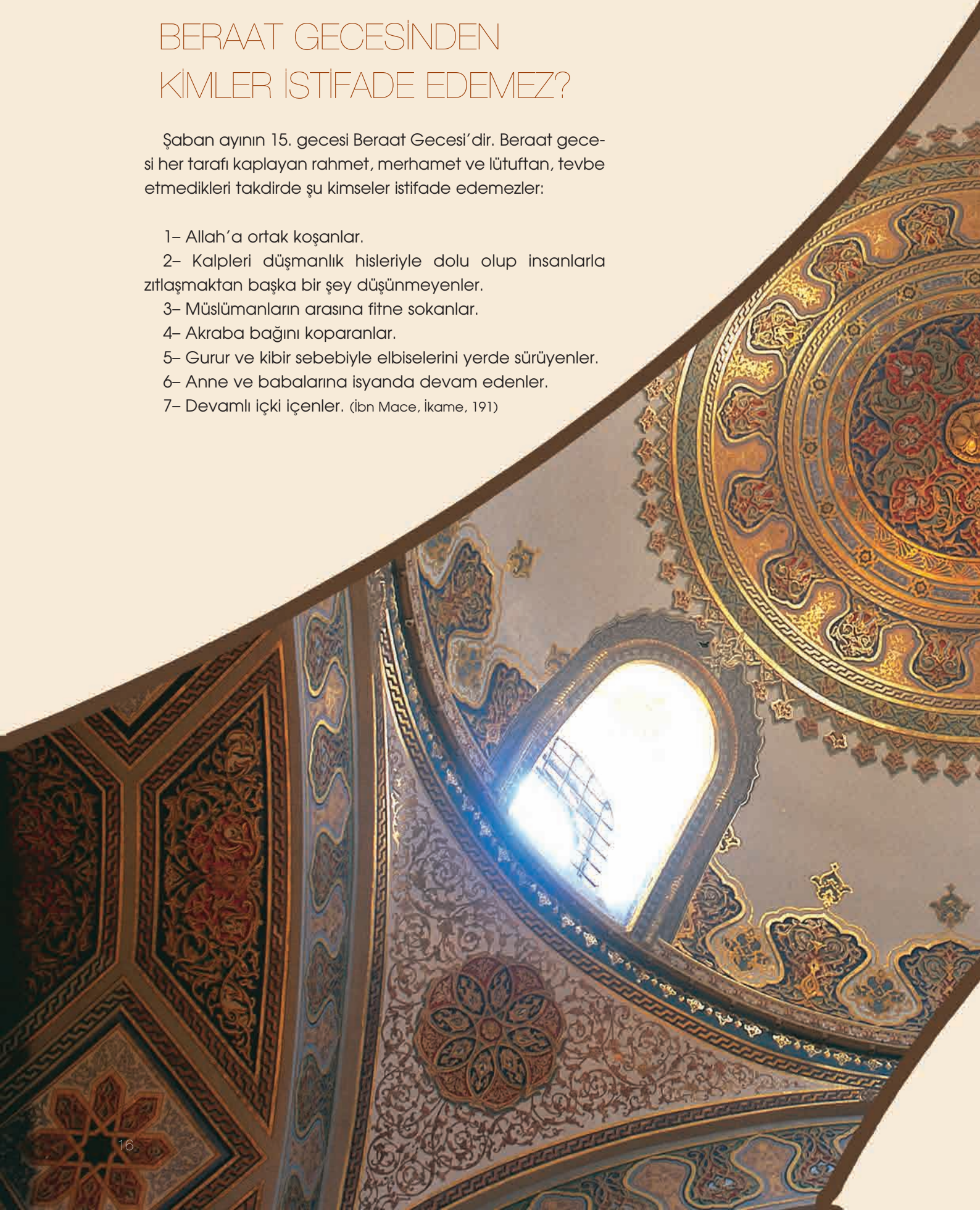
Uyuyanlar uyuya dursun. Artık hakikata uyanmış ruhlar, bülbüller gibi seslerinin en etkili nağmelerini esirgemedi şakiyip durmakta, güller gibi de çekinmeden kokularını dört bir yana salarak temiz ruhlara davetiyeler çıkarmaktadırlar. Bu yüce ruhlar en karanlık gecelerde dahi, hiçbir gözün seçemeyeceği en bilinmez şeyleri, yine onların kendilerine has üsluplarıyla seçip ayırt edebilmekte ve gecelere gündüz damgasını vurarak Cennet'in aydın günlerini beklemeye koyulmuşlardır.

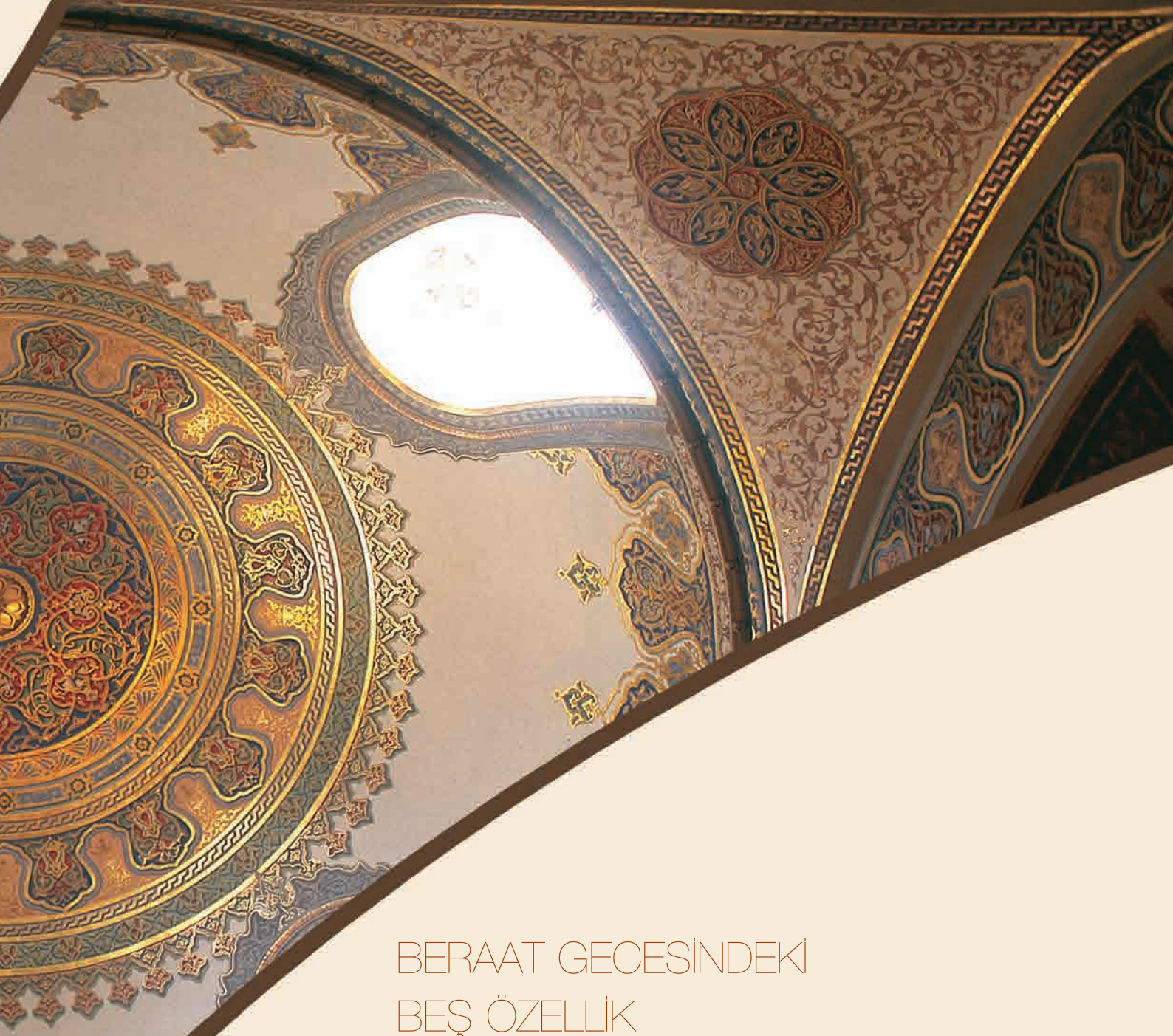
BERAAT GECESİNDEN KİMLER İSTİFADE EDEMEZ?

Şaban ayının 15. gecesi Beraat Gecesi'dir. Beraat gecesi her tarafı kaplayan rahmet, merhamet ve lütuftan, tevbe etmedikleri takdirde şu kimseler istifade edemezler:

- 1- Allah'a ortak koşanlar.
- 2- Kalpleri düşmanlık hisleriyle dolu olup insanlarla zıtlaşmaktan başka bir şey düşünmeyenler.
- 3- Müslümanların arasına fitne sokanlar.
- 4- Akraba bağını koparanlar.
- 5- Gurur ve kibir sebebiyle elbiselerini yerde sürüyenler.
- 6- Anne ve babalarına isyanda devam edenler.
- 7- Devamlı içki içenler. (İbn Mace, İkame, 191)

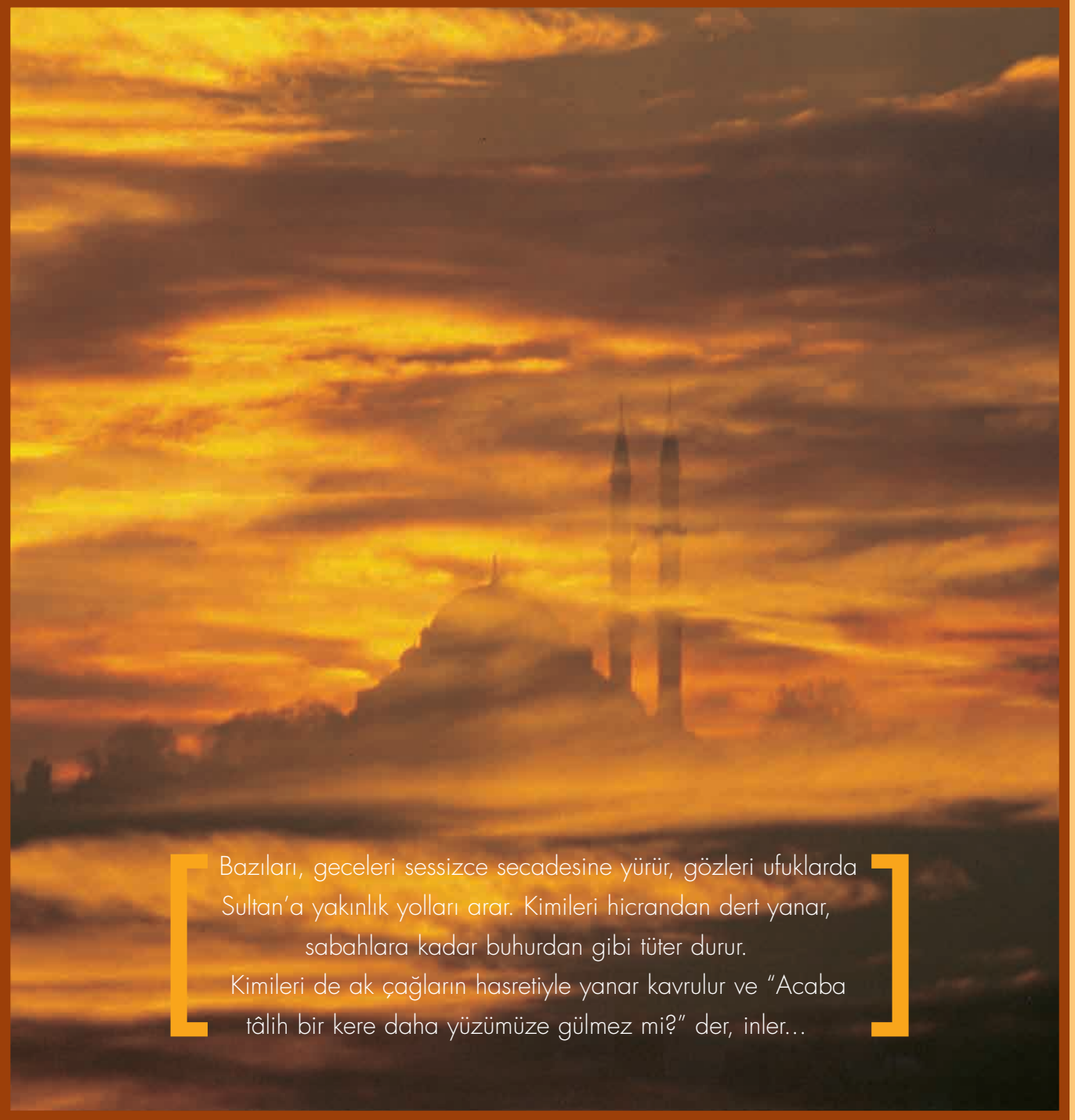

BERAAT GECESİNDEKİ BEŞ ÖZELLİK

İslâm kaynaklarında Berâat gecesinde beş özelliğin varlığından bahsedilmektedir:

- 1- Her önemli işin bu gecede hikmetli bir şekilde ayrımı ve seçimi yapılır.
- 2- Bu gece yapılan ibadetin (kılınan namazların, okunan Kur'ân'ların, yapılan dua ve zikirlerin, tevbe ve istiğfarların), gündüzünde tutulan oruçların fazileti çok büyüktür.
- 3- İlâhî ihsan, feyiz ve bereketle dopdolu bir gecedir.
- 4- Mağfîret (bağışlanma) gecesidir.
- 5- Rasul-i Ekrem'e şefaât hakkının tamamı (şefaât-ı tamme) bu gece verilmiştir. Şöyle ki: Rasulullah (s.a.s.) Şaban'ın 13. gecesini Allah'tan ümmetine şefaât etme hakkı istemiş, üçte biri verilmiş; 14. gecesini yine istemiş, üçte biri daha verilmiş; 15. gecesini (Berâat gecesini) tekrar istemiş ve bu gece şefaâtin tamamını kendisine verilmiştir.

Bazıları, geceleri sessizce secadesine yürür, gözleri ufuklarda Sultan'a yakınlık yolları arar. Kimileri hicrandan dert yanar, sabahlara kadar buhurdan gibi tüter durur.

Kimileri de ak çağların hasretiyle yanar kavrulur ve "Acaba tâlih bir kere daha yüzümüze gülmez mi?" der, inler...

REGAİB MİRAC BERAAT

Üç aylar Recep ayıyla başlar. Ay, birkaç gün önce görünse de, rağbetlere açık inayetle tüllenen bir perşembe akşamı "merhaba" der ve bir mızrab gibi gönüllerimize iner. Bu gece, Recep ayının ilk perşembesini cuma gününe bağlayan Cuma gecesi olup Regaib gecesidir. Ulu günlere ve daha bir ulu güne akort olmaya teşne duygularımızı ilk defa uyarıp coşturan Regâib, bir ses ve enstrüman denemesi gibidir. Yirmi küsur gün sonra gelecek olan ve recep ayının 27. gecesine tevafuk eden Mirac ise, tam hazırlanmış ve gerilime geçmiş ruhlara için âdeta, ahirete ait düşüncelerle ve gök kapılarının gıcırtilarıyla gelir. Daha sonra şaban ayının 15. gecesine olan Beraât bu tembihlerle uyanmış ve tetikte bekleyen sînelere kurtuluş muştularıyla seslenir. Ramazan'ın son 10 gününde aranması tavsiye edilen Kadir Gecesi'ne gelince, bu kadirşinas insanları, tasavvurlar üstü ve ancak bin aylık bir gayret ile elde edilebilecek feyiz ve bereketle kucaklar ve onları afv ve mağfiret meltemleriyle sarar.

Üç ayların bu olabildiğince tatlı ve imrendiren sıcaklığı, imanlı gönüller için gece-gündüz demeden devam eder. Her gün bütün parlaklık ve canlılığıyla bereketlerini başımıza boşalttıktan sonra gidip ufka kapanınca, arkadan yepyeni, âsûde ve buğu buğu güzellikleriyle bir başka sabah tulû' eder.. gönüllerimizi dolduran, iç âlemlerimizde gizli gizli birşeyler örgüleyen hüşyar gönüller için oldukça hülyalı bir sabah..

ŞABAN AYI, İNSANI RAHMETİN ENGİNLİKLERİNDE DOLAŞTIRIR

Kitaplarda "Şehrullâhi'l-Muazzam" diye geçen Şaban ayını, bütün varlığa ve benliğimize sinmiş bir lezzet gibi duyar ve gönüllerimizin ümide, beklentiye, ahirete ait güzelliklere kaydığını hisseder gibi oluruz. O, gecesiyile-gündüzüyle, insana Ramazan besteli büyümlü bir mûsikî gibi tesir eder ve kendisine sığınanları semâvî kollarıyla sarar. Bir anne şefkatiyle kucaklar ve onları rahmetin enginliklerinde dolaştırır. Onu kendi ruhuyla idrak edenler için, sanki zaman delinmiş de, duygularımıza zamanüstü âlemlerden birşeyler akıyor gibi olur.

Her Ramazan'da hayata baştan başlar ve onu, özündeki ruh ve mana itibarıyla kavradığımız ölçüde gençleşir ve dinçleşiriz.

RAMAZAN'DA

HER SOLUKTA BİR KURTULUŞ

ÜMİDİ VARDIR

Ramazan'daki her seste bir başlangıç vaadi, her solukta bir kurtuluş ümidi belirir. İftarlar, bize bir kısım sırlar fısıldar ve ufkumuzda büyük buluşmanın çağrışımlarıyla tülleenirler. Teravihler ümit dünyamıza neler neler vaad ederler. Geceler, âdeta nazlı bir gelin edâsıyla bize kapılarını aralar ve manevi lütufların her türden dalga boyuyla ışık olur gönüllerimize akarlar. İmsaklar tıpkı vapur düdüğü, uçak sesi ve füze tarrakalarıyla tınlar ve Dost'a vuslat yolunda bir gece yolculuğunu salırlarlar... Nihayet upuzun bir gün, o tatlı buluşmanın telaşlı ama dikkatli, heyecanlı

fakat ümitle dolu saatleriyle gelir her yanımızı sarar.

Ramazan'da tam ağızını alabilen herkes, burada elde ettiklerinin ötesinde, yürünen bu nurlu fakat biraz buğulu yolun sonunda, hep özleyip durduğu bir ebedî mutluluğun var olduğunu anlar ve bütün benliğiyle O'na yönelir. Evet, her iftar ve her imsakta insan, kendine yepyeni bir vuslat kapısının aralandığını seziyor gibi olur ve iki adım ötede daha çaplı ve daha büyüleyici bir buluşma ihtiyaç ve ümidini duyar; duyar da bir tarafta gurbet ve yalnızlık, diğer tarafta da beklenti ve hülyalar onları daha engin bir büyü ile sarar ve hakikî aşkın derinliklerine çeker. Öyle ki, onların sînelerinin enginliklerinde olduğu gibi, mekânın sonsuzluğunda da herşeyin aşk etrafında cereyan ettiğini duyar ve kendilerinden geçerler. Kadın-erkek, genç-ihthiyar, zengin-fakir herkes, kendi anlayış seviyesine göre, Ramazan'da önemli bir hazırlık dönemi yaşar; sonra da hiç bitmeyecek bir yol mülâhazasıyla hep Allah'a yürüyor gibi olurlar...

REGÂIB KANDİLİ

Eşref ÖNEN

Zaman vardır, yükselen dualarla değer kazanır; zaman vardır, inen rahmetlerle nurlanır; zaman vardır, rahmet kapılarının ardına kadar açık olmasına dâyelik yapar; zaman vardır, kutludur, dinin daha bir içten yaşandığı, Allah'ın varlığının daha bir hissedildiği anları barındırır..

Kutlu zaman dilimlerinde, bazı geceler ön plana çıkmıştır ki, Receb ayının ilk Cuma gecesi de bunlardan biridir. Başka bir deyişle Receb ayı; Mirac, Berât ve Kadir gecesi gibi mübarek zaman dilimlerinin de bir müjdecisi olan "Regaib" gecesini barındırmaktadır.

Regâib kelimesi Arapça bir kelime olup, "rağibe" kelimesinin çoğuludur. Değerli, eşsiz ve karşılıksız verilen hediye anlamına gelmektedir. Lütfu bol, ihsanı hadsiz, atâyâları eşsiz, Rahmet etmeyi Zâtına ilke edinen Cenâb-ı erhamü'r-Râhimîn'in rahmetinin coştığı kutlu zaman dilimi şeklinde de anlamak mümkündür.

Bu gece, Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.), Allah'ın nuranî lütuf ve ihsanlarına, semavî mevhibelere eriştiği bir gecedir. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) beyanları içinde, bu geceden gafil olunmaması gerektiği, gafil olmamanın yolu da, ibadet ve taatin yanında oruçla geçirilmesi, en azından bu ayın ilk günü, orta günü ve son gününün oruçla geçirilmesi tavsiye buyrulmuştur. Bu şekilde değerlendirilmesi durumunda ise, "geçmiş günahların mağfireti, kalan ömrün bereketi, haşırde susuzluktan emin olma" ihsanlarına mazhar olunacağını beyan buyurmuşlardır.

Allah'a yakınlık anlarını avlayanlar, bu kutlu geceyi, oruçla karşılamışlardır. "Regaib gecesi" adından da anlaşılacağı üzere, teheccüd gibi, geceleri yapılabilecek ibadetler ön plana çıkarılmalıdır. Bunun yanında, dünyanın farklı bölgelerinde imtihanlara maruz kalan Müslümanların üzerindeki musibetlerin kaldırılıp uzaklaşması için, hacet namazı; üzerimizdeki nimetlerin kesilmemesi, artarak devam etmesi adına ise şükür namazı kılınabilir. Nitekim bu gecede Rasulü Ekrem (s.a.s)'in, Allah Teâlâ tarafından manevî iyiliklere ve ihsanlara nail olduğu için, şükürün bir ifadesi olarak on iki rekât nafîle namaz kıldığı rivayet olunmaktadır.

Bu kutlu zaman dilimlerine karşı duyulacak en hafif saygı, Allah'ın bizlere çizmiş olduğu helal dairesi dışına başımızı uzatmamak şeklinde ola-

caktır. Başka bir ifadeyle, hayırda aktif olunamıyorsa, en azından masiyette aktif olunmamalıdır. Bunun bir üst mertebesi ise, hayır işlerinde her zamankinden daha fazla koşuşturmak, performansın artarak devam etmesidir.

Mübareklikleriyle diğer vakitlerden ayrılan zaman dilimlerinin farkını, çocuklarımıza, seviyelerine göre, hayatlarında unutamayacakları hâle getirmenin gerekliliği, ifadeden vârestedir.

Efendimizin (s.a.s.) beyanları içinde, bu gecede yapılacak duaların Allah katından geri çevrilmeyeceğini idraki içinde olunmalı, bu sadette, *Mecmûatu'l-Ahzâb*'ta bu gece münasebetiyle geçen şu dualarla gecemizi renklendirebiliriz:

"Allah'ım, Receb ve Şabân aylarını hakkımızda hayırlı eyle.. Bizlere tez zamanda Ramazan ayına ulaşmayı müyesser kıl!"

Bazı büyük zevat ise Receb ayı geldiğinde şu duayı okudukları nakledilmektedir:

"Her türlü büyük-küçük günahlarımdan ötürü, Azamet ve Kerem sahibi Allah'a tevbe ve istiğfar ederim."

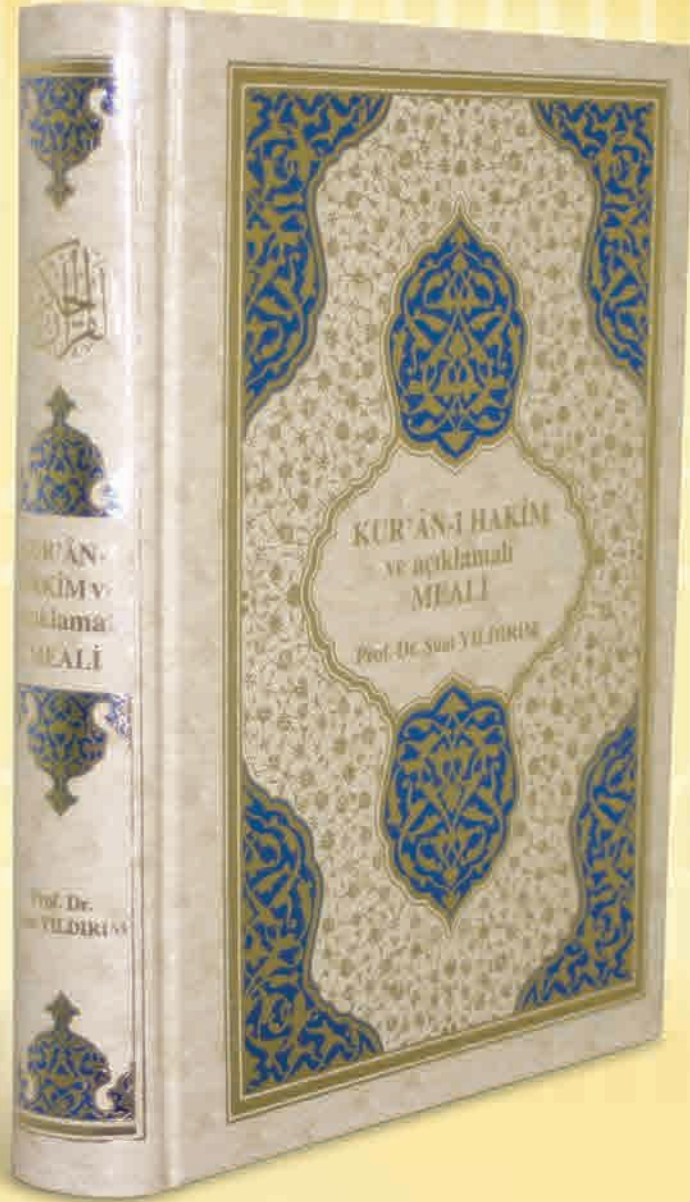
Abdullah b. Abbas hazretleri, bir rivayette şöyle buyurmuştur: "Her kim aşağıdaki istiğfarı bütün Receb ayında yedi defa okursa, Allah, ona günaha giden yolları zorlaştırır, böylece günah işleme fırsatı vermez:

"Zâtından başka Hayy (her zaman var olan, diri olan ezeli ve ebedî hayat sahibi) ve Kayyûm (Kendi zâtı ile var olup, zevali olmaksızın kaim olan ve bütün kâinatı varlıkta tutup yöneten)'un bulunmadığı azamet sahibi Allah'a, günahlarımdan istiğfar eder, O'na tevbe ederim. Öyle bir tevbe ki, kendine yazık etmiş, kendisini ne ölümden koruyabilen ne hayatta kalabilen ve ne de öldükten sonra tekrar canlanmaya muktedir olan bir kulun tevbesi misali tevbe ederim."

Rabb-i Rahimimizin, üç ayları hakkımızda hayırlı kılması, ümmeti Muhammed'in (Sallallahu aleyhi ve sellem) sıkıntı ve ızdıraplarından kurtulması için vesile eylemesi, bu mübarek gün ve geceleri nasıl değerlendirilmesi gerekiyorsa o ölçüde ihya eden; onlardan azamî istifade eden ve her gecesine Regaib gecesi kıymetinde sevabın verildiği kullarından eylemesi niyaziyla..

KUR'ÂN-I HAKÎM ve açıklamalı MEALÎ

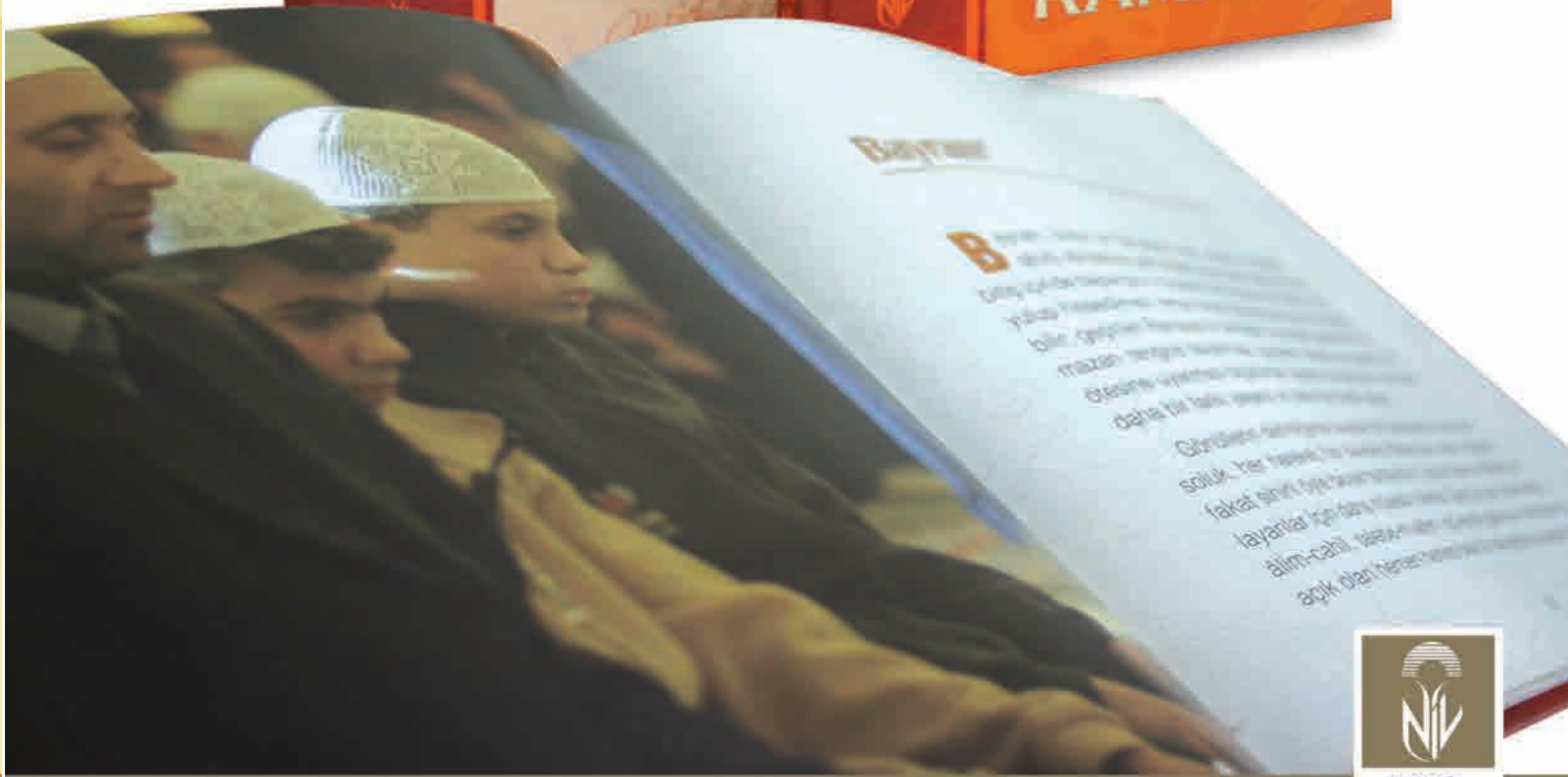
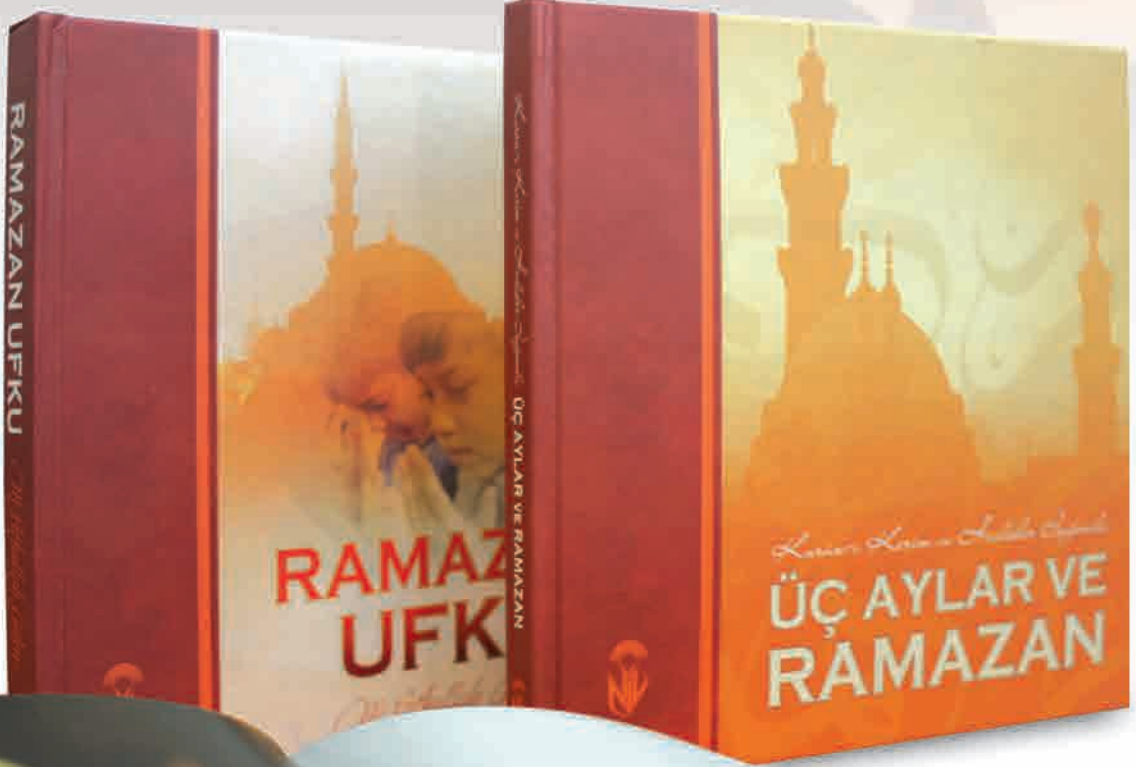

Prof. Dr. Suat YILDIRIM

Üç aylarda elinizden düşürmeyeceğiniz bir eser

MİRAC

SÖZLÜĞÜ

F. Muharrem YILDIZ

HATİM

Kâbe-i Muazzama'nın kuzey tarafındaki duvar gibi olan sur.

MESCİD-İ HARAM ve KÂBE

Mekke-i Mükerrreme'de ve içinde Kâbe'nin bulunduğu dünyanın en kutsal ibadet yeri. Kâbe'nin etrafına Mescid-i Haram da denir. Buralara kâfirlerin girmeleri men edildiği için bu isimle anılır. İçinde bir bölüm olarak makam-ı İbrahim vardır. Burası Hz. İbrahim'in Kâbeyi inşa ederken yahut insanları hacca davet ederken, üzerine çıktığı taşın bulunduğu yerdir. Tavaf namazı burada kılınır. Kâbe'nin ilk inşası Hazreti Âdem tarafından olduğuna dair rivayetler vardır. Ama gerçek anlamda Kâbe, Hazreti Cebrail'in ilham ve talimiyle Hazreti İbrahim ve oğlu İsmail tarafından inşa edilmiştir. Bu hususu bize ayet bildirir.

İSRÂ

Gece yürüyüşü ve yolculuğu demektir. Gecenin bir saatinde Peygamberimizin Mekke'den Kudüs'e götürülmesi demektir ve bu durum, ayetle sabittir. Konu ile ilgili olarak İsrâ suresinde şöyle buyrulmaktadır:

"Ayetlerimizden bir kısmını Ona göstermek için, Kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan alıp, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya seyahat ettiren Allah; her türlü noksanlardan münezzehtir. Şüphesiz ki O, her şeyi hakkıyla işiten, her şeyi hakkıyla görendir." (İsrâ Suresi, 17/1)

BURAK

Cennete has, Efendimiz'i İsra gecesini Beyt-i Makdis'e ileten manevi bir binek. Kelimenin kökü, 'şimşek çakması, parlamak, yıldırım' anlamlarına gelen 'Berk'tir. Burak'ın hadisi şerife göre tarifi: "Merkepten büyük katırdan küçük cüssede bir hayvan ki; ayağını gözünün gördüğü ufuktaki en son noktasına basar." Bu, akla bir şimşek çakması ve elektrik hızını getirir. Burak ta bu hızla hareket eden bir binektir.

REFREF

Burak manasına da kullanılan Efendimiz'in Sidretü'l-Müntehâ'dan Allah'ın huzuruna giderken kullandığı manevi binek.

MESCİD-İ AKSA,

Kelime olarak aksa, en uzak, en son demektir. Mescid-i Aksâ en uzaktaki mescit gibi bir anlama gelse de özellikle Kudüs'te çok eski zamanlarda gelen peygamberlerin (Hazreti Süleyman aleyhisselâm gibi) yaptırdıkları meşhur mabed için kullanılır.

BEYT-İ MAKDİS

Mukaddes ev demektir. Beytü'l-Mukaddes de denir. Çok eskiden, peygamberlerin inşa ettikleri kutsal mabet için kullanılır. Bir ismi de Mescid'-i Aksa'dır. İnsanın Cenab-ı haktan başka kimse ile tatmin olmayan kalbine de aynı isim verilir.

MİRAC:

Yükselme vasıtası ve yükselmek anlamlarına gelen Mirac, Peygamberimizin Mescid-i Aksa'dan yüce makamlara çıkarılması demektir.

Mirac mucizesi, hadislerle sabittir. Peygamberimiz (a.s.) Cebrail ile birlikte, semalara, yüce makamlara çıkarılmış ve kendisine mülk ve melekût âlemleri gösterilmiştir. Mirac; hicretten bir sene önce, yaklaşık Miladî 621 yılında, Peygamberimizin amcası Ebu Talib ile eşi Hz. Hatice'nin vefat ettiği, müşriklerin baskılarının arttığı, Taif ziyaretinde saldırıya uğradığı ve müşriklerin baskılarına dayanamayan bazı Müslümanların Habeşistan'a göç etmek zorunda kaldığı bir zamanda vuku bulmuştur. İşte böyle bir ortamda yüce Allah, Peygamberini Mirac ile onurlandırmıştır.

Miracı; sınırlı gücümüz ve dar ölçülerimizle değil, her şeyi bilen Yüce Allah'ın kudretinin ölçüleriyle değerlendirip ona iman gözüyle bakmamız gerekir. Günümüzde Miracı anlamak, eskiye nispetle daha kolaydır. Çünkü ilim ve teknoloji, insanoğlunun ufkunu açmış ve birçok insanın aklının ermediği işler yapıp ortaya konmuştur. Bize düşen; İsrâ ve Mirac'ın hikmetini anlamak ve bu olayın, insanlık için maddi ve manevi yükseliş sınırlarını gösteren bir mucize olduğunun idraki içinde olmaktadır.

SİDRE

Yedi kat gökte ağaca benzetilen bir makam ismi.

SİDRE-İ MÜNTEHA

İnsanların ve diğer varlıkların ilminin ve amelinin kendisinde son bulup, varlık âlemini sınırlandıran bir işarettir. Yedinci kat gökte olduğu rivayet edilen ve Peygamber Efendimiz Aleyhisselâtu vesselâm'ın ulaştığı en son makam ve yer. Yedi kat semayı ve Cennetleri gölgesi altına alan bir ağacın ismidir ki yedi kat semanın üstünde, Müslim'in rivayetine göre yedinci semadadır. Meleklerin ve peygamberlerin bilgilerinin ulaşabildiği en son noktadır. (Tecrid-i Sarih, c. 2, s. 279-280) Yalnız Resul-i Ekrem Efendimiz oradan daha öteye kâb-ı kavseyne kadar ulaşma imkânı verilmiştir. Bu hususa Necm suresinde şöyle temas edilir:

“Şimdi O'nun gördüğü hakkında onunla mücadele mi edeceksiniz? And olsun ki onu bir kere daha hakiki suretinde gördü. Sidre-i Müntehada gördü. Ki, onun yanında Me'vâ Cenneti vardır. O zaman Sidre'yi Allah'ın nuru kaplamıştı. Gözü ne şaştı, ne de başka bir şeye baktı. And olsun ki Rabbinin ayetlerinden en büyüklerini gördü.” (Necm Suresi, 53/10-18)

KÂB

Çok eski devirlerde kullanılan silahlardan olan yayın kabzası, tutulacak yeri ile yayın bir ucu arasındaki mesafe demektir. Her “yay”da iki uç bulunduğu için “iki kâb” olan miktar, ölçü.

KÂB-İ KAVSEYN:

İmkân ve vücup ortasında bir makam. Bu safha Necm Suresinde şöyle anlatılır:“O ufkun en yukarısında idi. Sonra indi ve yaklaştı. Nihayet kendisine iki yay kadar, hatta daha da yakın oldu. Sonra da vahyolunacak şeyi Allah kuluna vahyetti. O'nun gördüğünü kalbi yalanlamadı...” (Necm Suresi, 53/ 7-9)

CENNET-İ MEVÂ

Cennet tabakalarından biri. Cennetin çeşitli tabakaları vardır. Bunlar, Dâru'l-Celâl, Dâru's-Selâm, Cennetü'l-Mevâ, Cennetü'l-Huld, Cennetü'n-Naîm, Cennetü'l-Firdevs, Cennetü'l-Adn, Cennetü'l-Vesîle.

BİRKAÇ DAKİKADA BİNLER SENE MESAFEYİ KAT ETMEK NASIL OLUR?

*J*srâ ve Mirac olaylarında anlatıldığına göre Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) çok az bir zamanda çok büyük mesafeler kat etmiştir. Bunu aklen kabul etmek mümkün müdür?

Cevap: Yücelik sahibi Allah'ın san'atında, hareketler sonsuz derecede çeşitlidir. Meselâ, sesin hızıyla ışık, elektrik, ruh, hayal hızlarının birbirinden ne kadar farklı olduğu malûmdur. Yıldızların dahi, ilmen hareketleri o kadar değişik ki, akıl buna ancak hayret eder. Öyleyse Efendimiz'in laîf cismi, Mirac olayında hızlı olan ulvî ruhuna tâbi olmuşsa, O'nun ruh hızındaki hareketi nasıl akla muhâlif görünür?

Hem, insan on dakika yatsa, rüyasında bazen bir senede başına gelebilecek kadar çok hallere mâruz kalabilir. Hatta insan bir dakikada, gördüğü rüyâyı, onun içinde işittiği sözleri, söylediği kelimeleri toplasa, uyanık âleminde bir gün hatta daha fazla bir zaman gerekir. Demek oluyor ki, bir tek zaman, iki farklı şahsa kıyasla, birisine bir gün, birisine de bir sene hükmüne geçebilir. Netice olarak, birkaç dakikada binler sene mesafeyi kat' etmek aklen mümkündür.

AKLEN MÜMKÜN OLAN HERŞEY KABUL EDİLİR Mİ?

Akla şöyle bir soru gelebilir: Efendimiz'in bu kadar hızla gerçekleştirdiği Mirac, aklen mümkün olsa da her mümkün gerçekleşmez ki! Bunun benzeri olaylar var mıdır ki bunu kabul etmek mümkün olsun? Benzeri olmayan bir şeyin, yalnız mümkün olması ile, meydana gelebileceğine nasıl hükmedilebilir?

Cevap: Bu olayın benzerleri o kadar çoktur ki, saymakla bitmez. Meselâ, görüşü iyi olan bir kişi, gözüyle, yerden tâ Neptün gezegenine kadar bir sâniyede çıkabilir. Her ilim sahibi de, aklıyla, kozmoğrafya kanunlarına binip, tâ yıldızların arkasına bir dakikada gider; her iman sahibi de, fikrini namazın fiil ve rükünlerine bindirip, bir çeşit Mirac ile kâinatı arkasına atıp, Allah'ın huzuruna kadar gider; kalbî hayatı olan her mümin ve kâmil velî, manevi bir terbiye yoluna girmekle, Arş'tan ve Allah'ı gösteren isim ve sıfat dairelerinden kırk günde geçebilir. Hem, nuranî varlıklar olan meleklerin Arş'tan ferşe, ferşten Arş'a kısa bir zamanda gitmeleri ve gelmeleri de söz konusudur.

Elbette bu kadar misal gösteriyor ki, Allah'ın bütün velî kullarının sultanı, bütün mü'minlerin önderi, bütün Cennet ehlinin reisi ve bütün melekler tarafından kabul edilmiş olan Efendimizin yüce âlemlere gitmesine vesile olan bir Mirac'ı bulunması ve onun makamına uygun bir şekilde olması, hem hikmetin gereğidir, hem akla çok uygundur ve şüphesiz gerçekleşmiştir.

ÜÇ AYLARIN DİNİMİZDEKİ YERİ

Musa Hüb

Zaman ve
mekanlar, bütün
kıymet ve kut-
siyetini, hakikatte
Allah'ın
dilemesinden
alırlar.

Z

aman ve mekânlar bütün kıymet ve kutsiyetini, hakikat-
te Allah'ın dilemesinden alırlar. Bu İlâhî dileme ise
varlıklar için binbir maslahat ve hikmetler içerir. Ayrıca o
zaman dilimlerinde gerçekleşen önemli olaylar da,
içinde buldukları zaman ve mekâna değer kazandırmışlardır. İslâm'-
da mübarek zaman dilimlerinin kutsallığı da Allah'ın dilemesinden
geldiği için, Müslümanlara sonsuz feyz ve bereketin ulaşması için birer
vesile olmaktadır.

Mübarek ay, gün ve geceler, İslâm'ın şeâirindedir (herkesin hissedar
olduğu işlerdendir); hususi kıymetleri ve kerametleri vardır. Kâinat, semâlar,
gökyüzü ve bütün varlıklar bu kutlu zaman dilimlerine hürmet etmekte-
dir.

Âyet veya hadîslerin, kutsallığını tespit ettiği ve müminlerin de
yüzyıllardan beridir kutladığı bu mübarek ay, gün ve geceler, senenin
içine dağılmış vaziyette bulunmaktadır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in
hicretini esas alan ay takvimine göre Recep, Şaban ve Ramazan
ayları öncelikli olan kutsal aylardır. İslâm toplumunda bu aylara
Şühûr-u Selâse (Üç Aylar) denilmiştir.

MİRAC'IN HEDİYELERİ

"Ben mi'racdan daha güzel bir şey görmüş değilim" diyen Peygamberler Sultanı, Mirac yüceliklerinden -âdeta bir vefa duygusuyla- geri dönerken yanında ümmetine çok büyük hediyeler getirmiştir.

Birincisi: Beş vakit farz namazı getirmiştir. İhsan şuuruyla kılınan namazlar, ümmetin mirac asansörleri olacaktır.

İkincisi: "Âmenerrasûlü" diye bilinen âyetleri getirmiştir: Bakara, 2/285-286.

Üçüncüsü: İsrâ Suresi'nin 22-39. âyetlerinde bahsedilen 12 adet İslâm prensibini getirmiştir.

Dördüncüsü: Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen kimselerin günahlarının affedileceği ve Cennet'e girecekleri müjdesini getirmiştir.

Beşincisi: İyi amele niyetlenen kişiye -onu yapamasa bile- bir sevap; eğer yaparsa on sevap yazılacağı; fakat kötü amele niyetlenen kişiye -onu yapmadığı müddetçe- hiçbir günahın yazılmayacağı; ancak işlediği zaman da sadece bir günah yazılacağı müjdesini getirdi.

Bir diğer hediye de, Mirac gecesi Allah ile karşılıklı selâmlaşma ve sohbetlerinden bazı sözleri getirmiştir ki *et-Tahiyyâtü* diye meşhur olan bu sözler, bütün namazlarda teşehhütte otururken okunmakla, Mirac'da Allah ile Efndimiz (s.a.s.) arasındaki o kutsî sohbeti hatırlatmakta ve benzerî bir mükâlemeye namaz kılını mazhar etmektedir.

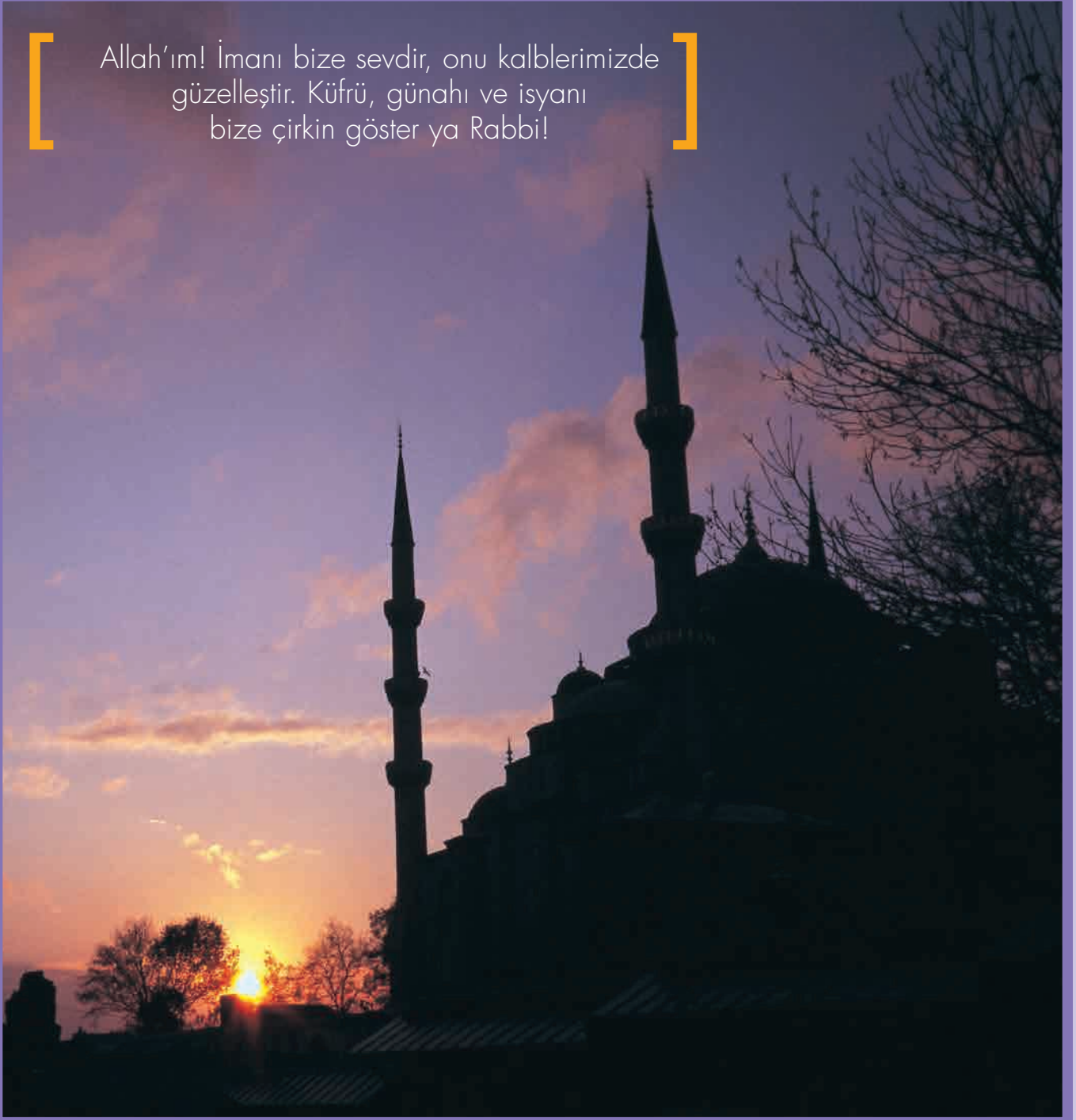
Hayat boyu yapılacak dualara yeni bir kaynak

el-Kulûbu'd-Dâria

(Gümüşhanevî Hazretlerinin Mecmûatu'l-Ahzâb'ının
yeni bir tasnifle muhtasar şekli)

[Allah'ım! İmanı bize sevdire, onu kalblerimizde
güzelleştir. Küfrü, günahı ve isyanı
bize çirkin göster ya Rabbi!]

BERAAT GECESİNİN İSMİ NEREDEN GELİYOR?

Beraat, "iki şey arasında ilişki olmaması; kişinin bir yükümlülüğün kurtulması veya yükümlülüğünün bulunmaması" anlamına gelir. Sahih hadîslerin beyanına göre: Şaban ayının on beşinci gecesi tevbe eden mü'minler, Allah'ın afv ü mağfireti ile günahlarından ve dolayısıyla Cehennem'den berâat edecekler, kurtulacaklardır. Şaban'ın ortasındaki geceye Berâat isminin dışında; mâ'nen verimli, feyizli, bereketli ve kutsi bir gece olduğu için Mübarek Gece; iyi değerlendirildiği takdirde günahlardan arınma ve suçlardan temize çıkma imkânı Allah tarafından bildirildiği için Sâk (Berâat, Ferman, Kurtuluş Belgesi) Gecesi; Lütuf ve ihsanı aşkın, afv ve merhameti engin olan Allah'ın ikram ve iltifatlarına erişildiği için de Rahmet Gecesi de denilmiştir. (İbrahim Canan, Kütüb-ü Sitte, 3/288.)

Efendimiz (s.a.s.) Beraat gecesi hakkında ne diyor?

* "Allah Tealâ, Şaban ayının onbeşinci (Berâat) gecesinde –rahmetiyle– dünya semasına iner, orada tecelli eder ve Kelb Kabîlesi'nin koyunlarının tüyleri sayısından daha çok sayıda günahkârı affeder." (Tirmizi, Savm, 39; İbn Mace, İkame, 191.)

* "Şaban'ın ortasındaki (Berâat kandili) geceyi ibadetle ihya ediniz, gündüzünde de oruç tutunuz. Allah Tealâ o akşam güneşin batmasıyla dünya semasında tecelli eder ve fecir doğana kadar, 'Yok mu benden af isteyen, onu affedeyim. Yok mu benden rızık isteyen, ona rızık vereyim. Yok mu bir musibete uğrayan, ona afiyet vereyim. Yok mu şöyle, yok mu böyle!' der." (İbn Mace, İkame, 191.)

Efendimiz (s.a.s.), Berâat gecesinde yapılacak duaların geri çevrilmeyeceği müjdesini vermiştir.

MÜBAREK GÜN VE GECELERDE NELER YAPMALYIZ?

Yunus GÜLENDAM

Bütün kandil gecelerinde yapılabilecek ve yapılması gereken önemli bir takım afv ü mağfirete nail olma, ecir ve sevap kazanma, manevî terakki kaydetme, bela ve musibetlerden kurtulma ve Allah'ın rızasına ulaşma vesileleri vardır ki, bunlardan bazılarını maddeler hâlinde kısaca ve toplu olarak yeniden hatırlamakta yarar var:

1. Kur'ân-ı Kerim okunmalı; okuyanlar dinlenmeli; uygun mekânlarda Kur'ân ziyafetleri verilmeli; Kelamullah'a olan sevgi, saygı ve bağlılık duyguları yenilenmeli, kuvvetlendirilmeli.

2. Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e salât ve selâmlar getirilmeli; O'nun şefaatinin ümit edip, ümmetinden olma şuru tazelenmeli.

3. Kaza, nafîle namazlar kılınmalı; varsa o geceye ait nakledilen namazlar, onlar da ayrıca kılınabilir; kandil gecesini, özü itibarıyla ibadet ve ibadette ihsan şuruyla ihya edilmeli.

4. Tefekkürde bulunulmalı; "Ben kimim, nereden geldim, nereye gidiyorum, Allah'ın benden istekleri nelerdir" gibi konular başta olmak üzere hayafî meselelerde derin düşüncelere girmeli.

5. Geçmişin muhasebe ve murakabesi yapılmalı; ve şimdinin ve geleceğin plân ve programı çizilmeli.

6. Günahlara samimi olarak tevbe ve istiğfar edilmeli; idrak edilen geceyi son fırsat bilerek nedamet ve inabede bulunulmalı.

7. Bol bol zikir, evrad ü ezkarda bulunulmalı.

8. Mü'minlerle helalleşilmeli; onlarla irtibatımız

cihetinden rızaları alınmalı.

9. Kūs ve dargın olanlar barıştırılmalı; gönüller alınmalı; kederli yüzler güldürülmeli.

10. Kişi kendine ve diğer Mü'min kardeşlerine hattâ isim zikrederek dualar etmeli.

11. Üzerimizde hakları olanlar aranıp sorulmalı; vefa ve kadirşinaslık ahlâkı yerine getirilmeli.

12. Yoksul, kimsesiz, öksüz, yetim, hasta, sakat, yaşlı olanlar ziyaret edilip, sevgi, şefkat, hürmet, hediye ve sadakalarla mutlu edilmeli.

13. O gece ile ilgili âyetler, hadîsler ve bunların yorumları ilgili kitaplardan ferden veya cemaaten okunmalı.

14. Dini toplantılar, paneller ve sohbetler düzenlenmeli; va'z ve nasihat dinlenmeli; şiirler okunmalı; ilâhî ve ezgilerle gönüllerde ayrı bir dal-

galanma oluşturmalı.

15. Kandil gecesinin akşam, yatsı ve sabah namazları cemaatle ve camilerde kılınmalı.

16. Sahabe, ulema ve evliya türbeleri ziyaret edilmeli; hoşnutlukları alınmalı; ve manevî iklimlerinde vesilelikleriyle Hakk'a niyazda bulunulmalı.

17. Vefat etmiş yakınlarımızın, dostlarımızın ve büyüklerimizin kabirleri ziyaret edilmeli; iman kardeşliğine ait sadakati yerine getirilmeli.

18. Hayattaki manevî büyüklerimizin, üstadlarımızın, anne ve babamızın, dostlarımızın ve diğer yakınlarımızın kandilleri bizzat giderek veya telefon, faks yahut e-mail çekerek tebrik edilmeli; duaları istenmeli.

19. Bu kandil gecelerinin gündüzlerinde mümkün olduğunca oruç tutulmalı.

MİRAC GECESİ

NE YAPMALI?

Masıl ki Efendimiz'in Mevlid kandillerinde, Onun kutlu doğumunu anlatan Mevlidler okunur; öyle de Mirac kandillerinde, bu semavî seyahati anlatan Mi'râciyeler okunur. Mevlid-i Nebi şairi Süleyman Çelebi'nin "Söyleşirken Cebrail ile kelâm / Geldi Refref önüne, verdi selâm" beytiyle başlayan mi'râciyesi meşhurdur.

Bu kandil gecesini, Mirac olayını anlatan hadîsler ve kitaplar yeniden okunmalı, toplantılar düzenleyip mi'râciyeler okutulmalıdır. Gönüller ilâhilerle coşmalı, ilmî-manevî sohbetlerle kendinden geçmelidir. Kur'ân'dan özellikle [İsrâ, 17/1, 22-39. âyetleri, Necm 53/1-18; Bakara, 2/285-286] âyetleri ve tefsirleri okunabilir. Eğer kişi, Kur'ân'ın dilinden kalp kulağıyla iman derslerini dinleyip başını kaldırıp vahdete tam yönelse, "kulluğun mi'râcı"yla kemalat arşına çıkabilir. Mirac'ta iman hakikatleri gözle görüldüğü için, bu kandil gecesini imanî konuları ve o konular içinde Mirac'a ait meseleleri derinlemesine okuyup mütalâa etmek lâzımdır.

Camilerde cemaatle kılınan akşam ve yatsı namazları ve okunan Kur'ân'larla kıvamını bulan ruhlar, daha sonra evlerine çekilmeli, evlerindeki mescid-i haram mesabesindeki odalarından seccade burak'ına binerek ilham cebrail'i eşliğinde ihlas mescid-i aksa'sına varmalı; orada gözyaşıyla karışık bir kâse mânâ sütü içtikten sonra secdelerin mi'râcıyla yükselip âyetlerin kanatlarında ruhunun mülk ve melekût (mertebeye münasip ruh, can ve hakikat) semalarına yelken açmalı, her rek'atta âdeti bir kat yukarılarına doğru yücelmeli, bir noktadan sonra binit değiştirip ihsan refref'ine binerek kendi kemal sidre-i müntehalarında pervaz etmeli, nihayet insanda arş-ı azam mesabesindeki kalbin derece-i ufkuna urûç (yükselme) ile tâ kâbı kavseyne ulaşıp "et-tahiyyâtü"nü sırrıyla huzur-u kibriya'da sünûhât ve ilhâmât ötesi bir nevi mükâleme-i ilâhiye (ilâhî konuşma) ve müşahede-i Rabbâniyeye mazhar olmalıdırlar.

Bu kandil gecesini
imanî konuları ve
o konular içinde
Mirac'a ait
meseleleri
derinlemesine
okuyup mütalâa
etmek lâzımdır.

BERAAT GECESİ NE YAPMALI?

H z. Peygamber'in Şaban ayına ve özellikle bu ayın içindeki Berâat gecesine ayrı bir önem vererek onu ihya ettiğine dair diğer rivayetleri göz önüne alan çoğu âlimler bu geceyi namaz kılarak, Kur'ân okuyarak ve dua ederek geçirmenin çok büyük sevaba vesile olacağını söylemişlerdir.

Berâat gecesini kılınacak namaza Salâtü'l-Hayr/Hayır Namazı denilmiştir. Bu namaz bir çok rivayete göre yüz rek'attir. Her rek'atında fatiha suresinden sonra on (veya on bir) kere ihlas suresi okunur. (Ömer Nasuhi Bilmen, Büyük İslâm İlmihali, s.188, Bilmen Yayınevi, İstanbul, 1990.) Bir rivayet göre ise on rek'attir; ve her rek'atında fatiha'dan sonra yüz İhlas suresi okunur. (Berâat gecesini namazını İmam Gazali İhya-u Ulumi'd-Din'inde (1/203) zikretmektedir. Ali el-Kari de bu rivayetin sahihliğinde şüphe ederek Berâat gecesini namazının h. 400 (m.1010) yılından sonra Kudüs'te ortaya çıktığını kaydetmektedir. (el-Kari, el-Esrarü'l-Merfua, s.462). Ancak Fakihi'nin (ö.272/885'ten sonra) Mekkelilerin bu geceyi Mescid-i Haram'da ihya ettiklerine ve bazılarının yüz rek'atlı bir namaz kıldığına dair rivayeti (bk. Fakihi, Ahbaru Mekke, 3/84, Mekke, 1407/1986) dikkate alınırsa bu namazın h.400'den daha önceden de kılındığını söylemek mümkündür. [D.İ.A, 5/475, Bk. Berat].)

DUAMIZ OLMASA

NE EHEMMİYETİMİZ VAR?

Yusuf Ömeroğlu

Dua ruhun gıdasıdır ve bu gıda ruha ara vermeden verilmedir. Dua Allah'a kulluğun diğer adıdır. Dua, sebep ve vasıtaları aşarak, hem Allah'ın kudretine itimat ve güven, hem de insan olmamızın getirdiği zayıflıkları ilan etmek demektir.

Kur'an-ı Kerim'de, "De ki: Eğer duanız olmasa ne ehemmiyetiniz var" (Furkan, 25/77) bildirilerek duanın önemi ifade edilmiştir.

Efendimiz'in (s.a.s.) hayatına bakıldığında sanki onun bir ânının bile duasız geçmediği görülecektir. Nitekim o dua insanının Allah'a yaptığı yakarışları toplayan eserler buna en güzel birer delildir. "Mecmûatu'l-Ed'iyyeti'l-Me'sûre", "Ezkâr", "Mecmûatu'l-Ahzâb" ve bu eserin yeni bir tasnifle yayınlanmış şekli olan "el-Kulûbu'd-Dâria" gibi eserlerde hep Efendimiz'in (s.a.s.) yaptığı veya büyük zatların yaptığı ve ayet ve hadislerden mülhem çok değerli dualar yer almaktadır.

Şimdi bu dualardan bir demetle sizi başbaşa bırakalım:

Allah'ım! Göz açıp kapayınca kadar dahi olsa hoşnut olmayacağın şeylerle bizi baş başa bırakma!

Allah'ım! Ciddiyetimi, şakamı, hatamı, kastımı mağfiret buyur. İtiraf ediyorum ki bu kusurların hepsi bende vardır.

Allah'ım! Doğu'yla Batı'yı birbirinden uzaklaştırdığın gibi, beni de günah ve hatalarımdan uzaklaştır.

Allah'ım! Borca batmaktan, düşmanın galebesinden ve kulların, başıma gelenlerden dolayı sevinmesinden Sana sığınırım.

Ey Allah'ım! Benim hatalarımı, cehaletimi, işlerimde göstermiş olduğum israfı ve Sen'in benden daha iyi bildiğin günahlarımı

Allah'ım!
Göz açıp
kapayınca
kadar bile olsa
beni nefsimle
başbaşa
bırakma!

bağışla Ya Rabbî!

Allah'ım! Nimetinin zevalinden (yok olup gitmesinden), verdiğin afiyetin değişmesinden, azabının ansızın gelip çatmasından ve gazabına sebep olacak şeylerden Sana sığınırım.

Allah'ım! Benim günahımı bağışla, evime genişlik ver ve bana rızık olarak verdiğin nimeti de bereketli kıl!

Allah'ım! Ben âcizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, ihtiyarlayıp bunamaktan ve kabir azabından Sana sığınırım!

Allah'ım! Nefsime takvâsını ver! Ve onu pâk eyle. Onu pâk edecek yegâne Sen varsın. Onun Velîsi ve Mevlâsı Sensin!

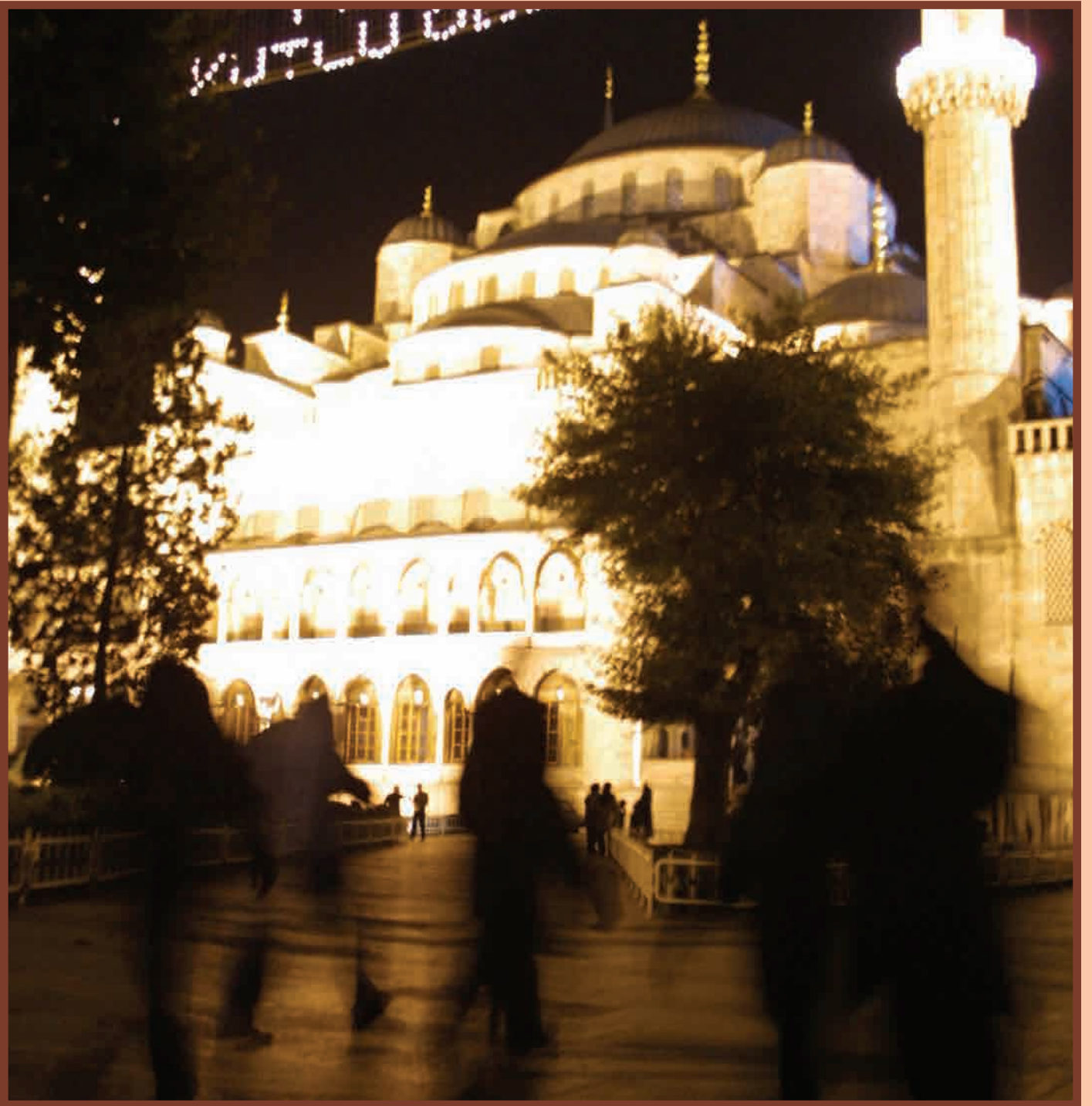
Allah'ım! Sen benim kuvvetimsin ve yardımcımsın. Senin inayetle düşmanımı

engellerim. Senin yardımınla hücûm ederim (karşı koyarım). Ve Senin desteğinle mücadele ederim (zorluklarla çarpışırım).

Allah'ım! Gözümünden ve kulağımdan beni yararlandır ve (ölünceye kadar) onlara sıhhat ve âfiyet ver. Bana zulm edenlere ve etmekte olanlara karşı yardım ihsân eyle. Ve bana zulm etmekte olanlardan intikamımı al.

Allah'ım! Dünyayı salih kullarına nasıl gösteriyorsan bana da öyle göster Yâ Rabbi!

Allah'ım! Beni; ihlaslı ve ihlâsa erdirilmiş, müttakî, senden hakkıyla korkan, zâhid, Senden râzı, Senin kendisinden râzı olduğun, Senin sevdiğin, Seni seven, iyilerden, saf-temiz ve Sana yakın kullarından eyle. Allah'ım! Beni Kur'ân ahlâkı ile ahlâklanan kullarından eyle yâ Rabbi!

MİRAC KANDİLİ

Allah'ın emriyle Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in rûhen ve bedenen, Burak isimli semavî bir binite binerek Cebrail ile birlikte Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya (Beytü'l-Makdis) kadar yapmış olduğu gece yolculuğuna –ki buna İsrâ denilir–, oradan da bir mi'râcla (manevî asansör) yedi kat göklere yükselip tâ Sidretü'l-Müntehâ'ya ulaşması, burada Cebrail'i arkada bırakıp Refref denilen ledünnî binitle Allah'ın huzuruna varıp O'nun Zât-ı Akdes'ini yakînen müşahede etmesi ve zaman-mekân üstü konuşması olaylarına Mi'râc denilir. İki aşamalı bu gökler ötesi yolculuk, peygamberliğin 12. yılında, hicretten 18 ay önce, mübarek üç ayların ilki olan Recep ayının 27. gecesinde (Regâib gecesinden yirmi küsur gün sonra) gerçekleşmiştir. Kadir gecesinin de Ramazan'ın 27. gecesi olması ile aralarında çok gizemli bir tevafuk vardır. Mirac gecesi ikinci bir Kadir gecesi hükmündedir. Ebu Talip'in ve Hatice validemizin vefatı ile çok hüznelenen, müşriklerin üç yıl süren ablukası ve Tâiflilerin saldırıları karşısında daralan Allah Rasûlü (ve mü'minler), bu mirac olayı ile çok muhteşem bir teselliye ve büyük bir ilâhî ihšana nail olmuştur. Üç ayların ilk kandili, Regaip gecesi, ikinci Mirac gecesidir. Regaip gecesi, Zât-ı Ahmediye'nin terakki hayatının başlangıcının ünvanıdır. Mirac gecesi de Zât-ı Ahmediyenin terakki hayatının zirve noktasının ünvanıdır.

Mirac gecesi ikinci bir Kadir gecesi hükmündedir.

İLK İBADETLERİMİZ VE İLK NAMAZLARIMIZ

Bizler çocukluk yıllarımızı hayal edince, mübarek gün ve gecelerin, hatıralarımızda çok özel bir yere sahip olduğunu görürüz. Çoğumuz ilk ibadetimize/ilk namazımıza baba veya dedelerimizin elinden tutarak ya bir cuma, yahut bayram veya teravih namazına gitmekle başlamışızdır. Ayrıca, annelerimizin o gecelerde yaptıkları böreklerin, lokmaların, helva ve tatlıların lezzeti hâlâ damağımızda! Bu sebeple anneler babalar dilerlerse mübarek gün ve gecelerin ruhaniyetli atmosferinde evlatlarının gönüllerine ve iç dünyalarına daha kolay ulaşabilirler ve dinî değerlerimizi onlara daha kolay kazandırabilirler.

MİRACA İMAN VE HİKMETLE BAKMALIMIZ

Süleyman SARGIN

H

ira'da başlayan bir vuslatla insanlık, se-malar ötesi ile yeniden buluşmuş ve Allah Rasûlü (s.a.s.) artık bir peygamber olarak va-zifesini tebliğ'e başlamıştı. Başkalarının imanını kurtarma adına kendini unutturmasına bir gayreti olsa da Kureys, bundan hoşlanmamış ve her fırsatta O'nu engellemeye çalışıyorlardı. Aslında bu, ilk insanla başlayan süreçte kendini gösteren Âdem'le şeytanın, ışıkla karanlığın bir mücadelesiydi ve bitme tükenme bilmeden kıyamete kadar da devam edecekti.

Karanlıkta ava alışmışların, aydınlıkla amansız bu mücadelesinde, kendisinden öncekilerde olduğu gibi Allah Rasûlü (s.a.s.) de, çok sıkıntı çekti. Halbuki O, bir peygamberdi., hem de öncesinde gelip geçen her Nebi'nin müjdesini verip gittiği bir peygamber!.. Kainat, O'nun için yaratılmıştı.. ilk yaratılan Son Sultan'dı ve daha Hz. Âdem, toprakla çamur arasında gidip gelirken O'nun nuru vardı.

Ancak Kureys'in, bir başka otoriteye asla tahammülü yoktu ve Allah Rasûlü de, bir tatlı su kaynağı gibi insanların gelip serinledikleri bir merci olmuştu. Yolundan vazgeçirmekiçin önce dünyanın cazibesıyla karşısına çıktılar!.. Şayet davasından vazgeçerse, dünya adına ne isterse harfiyyen yapacak, istediğini kusursuz yerine getireceklerdi.

Ancak O, bir vazife için gelmişti ve güneşle ayı bile emrine musahhar kılsalardı yine de vazifesinden taviz vermeyecek, tebliğ ve irşad vazifesine devam edecekti.

Beşeri hiçbir zayıf yönünü bulamamışlar ve dünyanın her türlü süsüyle O'nu kandıramamışlardı!.. Tek bir çare vardı; şiddet.

Artık geçtiği yerlere dikenler dökmeye, karşılaştıkları yerlerde hakaret etmeye başlamışlardı. Her geçen gün şiddetin dozu artıyordu. Bir gün nûr yüzüne tükürüyor, bir başka zaman da üstüne işkembeler atıyorlardı. Perde yırtılmış, artık iş sokağa taşmıştı!.. Kabe'nin avlusunda kim bilir kaç defa üstüne üşüştüler, aç kurtlar gibi!?. Boynuna sarık dolamış ve hayatına kastetmişlerdi!.. Mü'min-i Âli Firavun gibi bir Ebû Bekir çıkıp; 'Rabbim Allah' dediği için bir adamı öldürmek mi istiyorsunuz?..' diye feryat edip küfrün ensesinde bitmeseydi belki de hayatına kastedeceklerdi!.. Mekke, imana kapılarını kapatıp şiddetle karşılık verince, bir ümitle Taife gitmişti; yine alaya aldılar ve çoluk çocuğa taşlattılar O'nu!..

Derken, kendi başına ölüme terk etmek için, inananlarla birlikte Mekke'nin dışına 'sürgün' kararı aldılar. Çöl. Sıcak, güneş, kızgın kumlar, açlık, susuzluk. Üç gün değil, üç yıl sürecek bir sürgündü bu!.. Adını da 'boykot' koymuşlardı. Kimsenin yardım etmesine de müsaade etmeyecekler, bütün yolları kesip vuhûşa yem olmalarını bekleyeceklerdi!.. Güç dengesinin olmadığı yerde başka da bir çare yoktu ve gün gelmiş Mekke'ye 'elveda' diyorlardı. Bizzat kendisinin çektikleri yanında aynı zamanda ashabının çektikleriyle de çekiyordu!.. Üç yılın akabinde en büyük hamisi amca Ebû Tâlib de vefat etmiş, yılların en büyük destekçisi Hz. Hatice de hayata 'veda' etmişti. Adeta seneler, birbirleriyle anlaşmış, Allah Rasûlü'ne hüzün yudumlatıyorlardı. Zaten bu seneye de, 'hüzün yılı' denilmişti.

Esbabın bitip tükenmeye yüz tuttuğu yerde, elbette her şeyin mutasarrıfı 'Müsebbibü'l-Esbab', Habîb-i Ekrem'inin elinden tutacak ve yalnız olmadığını gösterecekti.

"Ben Mekke'de iken birden evimin tavanı açıldı. (Oradan) Cibril indi ve göğsümü açtı. Sonra da onu Zemzem suyuyla yıkadı. Daha sonra içinde iman ve hikmet dolu altından bir kap getirip onu göğsüme boşalttı ve göğsümü kapattı. Ardından da elimden tutarak beni semaya çıkarttı..."

Derken gecenin bir vakti, Cibril gelecek ve önce mübarek göğsünü yarıp Zemzemle yıkayacaktı. İman' ve 'hikmet' dolu bir kap getirip içindekileri göğsünün içine boşaltacak ve onu kapattıktan sonra, Allah Rasûlü'nün elinden tutarak önce Mescid-i Aksâ'ya, sonrasında da semalar ötesi yolculuğa çıkaracaktı. 'İsrâ' adı verilecek olan bu yolculukta Hz. Peygamberin bineği, adını ufukta son gördüğü noktaya atıyor ve böylelikle Kudüs yönüne tahminin fevkinde bir süratle ilerliyordu. Ulaştıklarında, önceki peygamberlerin bağladıkları yere 'Burak'ı bağlamış ve iki rekat namaz kılmıştı.

Ardından Cibril, içinde süt ve şarap dolu iki kap getirecek ve Allah Rasûlü (s.a.s.), sütü ihtiyar etmekle 'fitratı' tercih edecekti. Burada Son Sultan'ın öncekilere bir imameti de söz konusu olacak ve ardından kat be kat 'Mirac' yolculuğu başlayacaktı. Böylelikle Allah, kıyamete kadar risaleti hüküm sürecek olan şanı yüce bir peygamberini, gökler ötesine davet ediyor ve sema sema gıptayla bir temaşaya mahzar kılıyordu.

Her katta ayrı bir hoşâmedî, her tabakada farklı bir selamlama vardı. 'Geldi., gelecek!..' dedikleri Muştı, işte bu gece Nâmûs-u Ekberle omuz omuza semanın katmanlarında kapı kapı Nebi ziyaret ediyorlardı!..! Uğradıkları her katta;

'Sen kimsin?' sorusu soruluyor ve 'Cibril' devreye girip 'Muhammedü'l-Emin'i tanıtıyordu. Son Nebi'ye kapılar bir bir açılıyor ve gıptayla seyre dalınıp dualar ediliyordu. Hz. Âdem'den, Meryem oğlu İsa (a.s.)'ya, Zekeriyya oğlu Yahya (a.s.)'dan, Hz. Yûsuf'a ve O'ndan da, Hz. İdris, Mûsâ ve İbrahim (a.s.)'e kadar şanı yüce peygamberlerle hoş sohbet edip dualarını alıyordu. Her katta;

'Salih nebi ve salih oğul, merhaba!, Salih nebi ve salih kardeş, merhaba!' sesleri yükseliyordu. Aynı zamanda burada, insanlığın ilk babası Hz. Âdem'in, sağındaki ehli cennetlikleri görüp sevindiğine, ancak soluna bakıp da cehennem ehlini gördüğünde hıçkırıklarla ağladığına şahit oluyordu.

Bu esnada öyle peygamberle karşılaşmıştı ki, yanında bir tek ümmeti yoktu; hayat boyu tebliğ vazifesinde zerre miktar kusur etmeden vazifesini yerine getirmişti; ama kapalıydı kalpleri ve almamışlardı O'nu içeri!.. Yanında birkaç ümmeti olan peygamber de vardı... Doğu ve batının ufuklarında dolu insan manzarasına gözü takılınca ümitlenen Allah Rasûlü'ne, dört bir ciheti dolduran insan manzaraları gösterilerek, ümmetinin çokluğu anlatılacaktı. Ümmeti konusunda da gıptayla bakılan Nebi O idi. Zira O, Kıyamet'e kadar bütün beşerin peygamberiydi ve er ya da geç, beşeriyet, gelecek ve

O'nun rahlesinde secdeye kapanacaktı. Zaten O da, 'Güneşin doğup battığı her yer' derken, 'Habibim' diyen herkese bu hedefi göstermiyor muydu?

Derken teşrifatçılık bitmiş, bundan sonrası mahremdi. Beyti Ma'mur ve Sidretü'l-Muntehâ ile taltif gören Hz. Peygamber, kurbetin en sıcak anında namazla tavfiz edilmiş ve ümmetine de artık Mirac zemini hazırlanıp ruhun derece-i hayatında seyr ü sülûkun anahtarları verilmişti. Tîh Çölü'nün çileli nebisi Mûsâ (a.s.)'nın rehberliğiyle günlük farz olan vazife 50'den beşe inmiş; ancak sevap itibarıyla ellinin mükafatı vaat edilmişti.

Artık bir noktaya gelinmişti ki, elinden tutan Cibril de arkada kalmış ve 'Kâb-ı Kavseyin' sırrına erip kim bilir ne hususî iltifatlara mazhar olmuştu!.. Cennet ve cehennem de temaşa dalece ve bir taraftaki akıl almaz behcet ve doyumuzsuz güzellik yanında öbür yandaki dayanılmaz azap ve mihnet tablolarından bazılarını ümmetiyle de paylaşacaktı.

Bütün bunlar, gecenin bir anında gerçekleşmiş ve Allah Rasûlü (s.a.s.), yeniden Mekke'ye dönmüştü.

Sonrasında da yaşanacağı gibi o günlerde de, 'iman' ve 'hikmet'le sinesi yunup yıkanmayanlar, bunu anlamayacak ve yeni bir açığı bulmanın sevinciyle (!) yeniden hücum ettiklerini sanacaklardı. Ümmü Hânî gibi Efendimiz'e yakın isimler, Ebû Cehil, Ebû Leheb ve o gün için henüz Müslüman olmayan Ebû Süfyan gibi Mekke'nin ileri gelenlerinin saldırılarından çekindikleri için önce bu hakikati gizlemesini ve açıklamamasını talep ettiler. Ancak bu, bütün ümmete seyr ü sülûkun ipuçlarını veren önemli bir mazhariyeti ve çekinilecek bir durum yoktu, olamazdı da!.. Aynı zamanda bu, Ebû Cehil'le Ebû Bekir'i birbirinden ayırarak, birini cehalete bayraktarlıkta bırakırken diğerini 'Siddîk' mertebesine yükseltecekti. Duyar duymaz Ebû Cehil, koşturarak Allah Rasûlü'nün yanına geldi; insanlar nezdindeki kredisini bitireceğinden o kadar emindi ki, bir de kendi ağızından duyup tasdik ettirmeliydi. Yaklaştı yanına ve alaylı bir üslupla;

'Yeni bir şey var mı?' diye sordu. Ebû Cehil bile olsa Allah Rasûlü, imanından ümit kesmemiştir ve;

'Evet' cevabını verdi. Sorularının arkası gelecekti; Nedir o?'

'Gece yolculuğuna çıkarıldım.'

'Nereye?'

'Beytü'l-Makdis'e.'

Beklediği cevabı almıştı ve şaşkınlık içinde yine aynı müstehzi (alaycı) tavırla; 'Sonra da bizim aramıza geldin? Öyle mi?'

Allah Rasûlü (s.a.s.)'nin çekineceği bir durum yoktu ve kendinden emin bir tonla;

'Evet' dedi.

Ebû Cehil, hayatında bulamayacağı bir fırsat yakalamıştı ve bunu çok iyi değerlendirecekti. Keşke bir de bunları diğer insanlar duyacak şekilde açıktan da söylese, diye düşünüyordu; ama araya girecek zamanla sözünden döneceğinden de olabildiğince endişe duyuyordu. Bu sebeple sordu; 'Şayet kavmini çağırırsam, bana anlattıklarını onlara da anlatır mısın?'

O, Rasûlullah'tı ve sözünün eriydi. Allah'ın böyle bir inayet ve lüt-funu kim isterse mutlaka anlatacaktı ve;

'Evet' diyerek rahatlatıldı Ebû Cehil'i. Daha bunu duyar duymaz Ebû Cehil, doğruca Kureyş'in arasına koştu ve telaşla bağirmaya başladı;

'Çabuk, acele edin ey Beni Lüey topluluğu!..'

Ebû Cehil'e bir haller olmuştu. Sevinçten çıldıracak gibiydi. Kısa sürede etrafında toplanmıştı Kureyş. Ardından hep beraber Allah Rasûlü'nün yanına geldiler ve yine Ebû Cehil; 'Bana anlattıklarını kavmine de anlat.' deyip benzeri soruları sıralamaya başladı. Hz. Peygamberin cevabında ise zerre miktar farklılık yoktu.

Bu arada topluluk içinden bazıları el çırpıyor, bazıları da şaşkınlıktan ellerini başlarına koyuyorlardı. Kendilerince Allah Rasûlü'nü sıkıştırıp zor durumda bırakacaklardı ve kendisinden Mescid-i Aksâ'yı tarif etmesini istediler.

İsrâ ve Mirac gibi ilahi iltifata mazhar peygamberini Allah (cc), üç beş Kureyşlinin önünde yalnız bırakır mıydı!?. Hz. Peygamber, gözlerini dikmiş önünde Mescid-i Aksâ'yı seyrederek onlara bir bir anlatıyordu. Bilenler konuşmaya başladı;

'Allah'a yemin olsun ki doğru söylüyor, bu anlattıkları doğru, isabet etti!..'

Ebû Cehil gibiler, sinirden küplere binmiş, olup bitenlere bir mana veremiyorlardı. Fikirde mağlubiyet yaşayan her zorbanın anlaşılma tavırlarını sergiliyordu. Başka delil istediler ve O da anlatmaya başladı; "Ben falan vadide falan kimselerin kervanına uğradım. Onlar, kaybolan develerini aramakla meşgullerdi. Ben;

'Şam'a doğru gidiyor diye devenin yerini onlara haber verdim. Daha sonra Dacnân'a doğru gelirken falanların kervanına rastladım. Hepsini uyuyorlardı, içinde su olan bir kapları vardı, ağızını kapatmışlardı. Onu açtım ve içindekini içtim, ardından da ilk hali gibi kapattım. Bunun delili de, onların kervanı şu an Ten'im tepesinde Beydâ denilen yere iniyor. En önde iri bir deve var. Üzerinde ise iki tane çuval var; biri siyah diğeri alaca."

Bu kadar da detay bilinemezdi ve bu sefer mutlaka O'na karşı galip geleceklerdi!.. Hiç vakit kaybetmeden bir grup insan tepeye çıkarak beklemeye başladılar. Evet, bir kararlı görmüşlerdi ve gerçekten kervan geliyordu. İlk gördükleri deve de, aynen anlatılan gibiydi. Su kabından sordular; onu dolu olarak koyup ağızını kapattıklarını, açmak istediklerinde kapalı olduğunu, ancak içinde su bulamadıkları cevabını aldılar. O anda Mekke'ye gelmekte olan diğer kervana da sordular. Onlardan da yeminle;

'Vallahi, hepsi de doğru. Biz, bahsettiği vadide devemizi kaybetmiş ve onu aramakla meşguldük. Bir insan sesi duyduk, bizi çağırıyordu. Gittik ve dediği yerde onu bulduk.' cevabını aldılar.

'İman' ve hikmetle miraca bakıp payımıza düşenleri yakalamaya çalıştığımız yerde, Allah Resûlü'nün bu yolculuğundan bize kalan yadığarla "ruh ve kalbin derece-i hayatında urûca (yükselişe) azmedip, siddikler olarak hayatımızı örgülemeye ne kadar da muhtacdır!

R - C - B

Abdulkadir SÜBHANDAĞI

Üç ayların ilki olan Receb, ikram olunan ay ve hazırlanmak manalarına gelmektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bu aya ulaştıklarında "Allah'ım! Receb'i ve Şaban'ı hakkımızda mübarek kıl ve bizi Ramazan'a kavuştur." (Beyhaki, Keşf'ül hafa c.1 sf, 186 No: 554) diyerek dua ederlerdi. Arifler Receb ayının harflerinin her birisine birer mana vererek bu ayın kudsîyet ve faziletiğini belirtmek istemişlerdir. Bunlara göre, Recebin "R" si, Allah'ın rahmetine, "C" si, kulun cürmüne, "B" si ise Allah'ın birr (yıllık) ve ihsanına işarettir. Bu ay içinde aynı zamanda Mirac, Berât ve Kadir gecesi gibi mübarek zaman dilimlerinin de bir müjdecisi olan "Reğaib" gecesi vardır.

Bu gecede Müslümanlar arasında Peygamberimiz'in dünyaya teşriflerinin ilk halkasını teşkil eden anne rahmine şeref verdiği gün olduğu gibi yanlış bir inanışta vardır. Bu inanışı Merhum Ömer Nasuhi Bilmen şöyle izah ediyor. "Ancak bu gece ile velâdet-i Nebeviyye arasındaki müddet, bunun hilafına işarettir. Şu kadar var ki Hz. Âmine'nin Fahr-i Âlem Efendimiz'e hamile kaldığını bu geceden itibaren muttali olmuş olabileceği düşünülebilir. (Bilmen, Ömer Nasuhi, Büyük İslâm İlmihali, s.187, Bilmen Yayınevi, İstanbul, 1990.) Yine bu gecede kılınan on iki rekatlık bir namazdan bahseden Ömer Nasuhi Bilmen hoca bu gece namazı için şu ifadeleri kullanıyor. Bu gece Allah Rasûlü (s.a.s.), söz konusu mazhariyet ve ihsanlar için Cenâb-ı Hakk'a şükür için on iki rek'at namaz kılmışlardır. Bu geceyi ibadetle ihya etmenin sevabı pek çoktur. (Bilmen, a.g.e, s.187.)

Bütün mübarek gecelerde olduğu gibi bu gecede de ibadetin özü olan duayı çokça yapmaya işaret eden Allah Resulu bir hadîslerinde bu gecede yapılacak duaların Allah katından geri çevrilmeyeceğini bildirmişlerdir. (Suyûfi, Celâlüddin, Câmîu's-Sagîr, (Feyzü'l-Kadir'le birlikte), 3/454, Beyrut, 1972.)

"Allah'ım!
Receb'i ve
Şaban'ı
hakkımızda
mübarek kıl ve
bizi Ramazan'a
kavuştur."

SONSUZLUĞUN YERYÜZÜNDEKİ RASATHANELERİ CAMİLER

Bizim dünyamız, mâbedleri, camileri ve mescidleri ile, özellikle mübarek gün ve gecelerde, kutlu zaman dilimlerinde büyük bir derinliğe ulaşır.

Bir yandan minarelerden taşıp evlerimizin içine akan tekbirler ("Allahu Ekber"), tehliller ("Lâ ilâhe illallâh"), temcittler (Sabah namazının vaktinden önce minarelerde belli makamlarda söylenen ilâhi ve dua); diğer yandan bir oraya bir buraya koşup duran çocuklar, gençliklerinin gerçek bedelini ödeme temkiniyle hareket eden delikanlılar; yüzlerinde-gözlerinde hep inanmış olmanın vakar ve ciddiyeti o heybet âbidesi yaşlılar... Evet, her biri belli ölçekte, tıpkı bir koronun farklı enstrümanlarıymış gibi ayrı ayrı olmanın yanında ortak ritimleri, aynı tondaki heyecanları ve o içten hâlleriyle o kadar derin ve o kadar yürektendirler ki, onların genel tavırları hep cennet yamaçlarında Hak cemalini seyretmeye koşan insanları düşündürür ve hatırlatır.

Evet, ülkemiz hemen her zaman,

Allah'a açılmanın rıhtımları, limanları ve rampaları sayılan mübarek üç aylarda, onun içindeki kıymetli gün ve gecelerde mabetlerimizimizin değerini bilelim...

yeryüzünde sonsuzluğun rasathaneleri bu kutlu yuvalarla âdeta deryalar kadar heybetli ebediyet düşüncesi ile dalgalanır; gökyüzü kadar derinleşip ihtişamla gönüllerimize akar. Bu ülkede ibâdet ve ibâdet düşüncesi, kulluk ve kulluk felsefesi, tâ eskilere, eskilerden de eskilere dayanan câmileriyle, minâreleriyle, minârelerden yükselen ezanlarıyla, gözlere ışık saçan, gönülleri hoplatan semâvî edalara ulaşmıştır. Hele, duyguların duru, düşüncelerin uhrevî, sokakların emin, çarşı-pazarın da nezih ve temiz olduğu dönemlerde o, güzellik ve câzibesine doyum olmayan cennet yamaçları gibi tüllemiş ve âdeta bir semâvî ülke haline gelmiştir.

Biz, dünden bugüne bu ülkede ibâdet saatlerini, ezan seslerini hep gök kapılarının gıcırırları gibi duymuş, dinlemiş ve ötelere açıldığına inandığımız bu menfezlerden sonsuzluğu rasat etmeye koşuyor gibi mabede koşmuş, ibâdetle gerilime geçmiş ve ötelere hülyalı âlemlerine açılmışızdır. Evet, hemen her

zaman, ezan ve ibâdet dakikalarında güya öbür âlemin rengârenk güzellikleri ve meleklerin ruhlarımızı kanatlandıran nefesleri gönüllerimize doluyor gibi olmuş ve varlığın daha bir bayıltıcı hâl aldığı o sihirli zaman parçalarında daha esrarlı bir güzellik ruhlarımızı sarmıştır. Ülkemiz kadar güzel ve biraz da gönüllerimize ahirete ait incelik salacak şekilde hüznü bir başka yer yoktur.

Bu ülkenin gerçek sesi ve mûsikîsi, günün hiç bir saatinde susmayan ve her vakit bir değişik buudda kendini hissettiren mâbedlerden, ibâdetin o her zaman hissedilen ışıklarının büyüleyici manalarından ve aşk ve şevkin gönüllerimizi hoplatan derinliklerden gelir.

Günde birkaç defa semtine uğradığımız veya çevresinden geçtiğimiz, geçerken de durup doya doya seyrettiğimiz mâbed, yukarılara el açmış yalvaran yakarış insanları gibi umûmî edâsı, sekîneye ermiş başı yerde huşû soluklayan âbidler görünümündeki revakları, hiç durmadan sürekli günahlarına ağlayan muhâsebe erleri endâmındaki şadırvanları ve her zaman konup göçmeyi, inleyip pervâz etmeyi canlandıran kuşları ve kuşçuklarıyla, bizim için o kadar derin manalar ifade eder ve öylesine muhtevalı şeyler anlatır ki, onun bize anlattığı bu şeylerin çok azını bile, en büyük bir filozof ve eşyanın perde arkası sırlarına açık bir hakîmden duyamayız.

Evet, ülkenin, karanlıklara gömülüp gittiği dönemlerde bile mâbed o kendine has edâsı, o sırlı şîvesi ve o ilâhî üslûbuyla hep kendi şiirini söylemeye devam etmişti. Herkes ve herşey daldığı uykulara daladursun, karanlıkların yine karanlıklarla boğuştuğu o dönemde mâbed, Ak Çağın hususiyetlerine bürünerek, en engin hisler ve en belîğ ifadelerle en derin manaları seslendirmişti.

Bundan sonra da o; sesi-sessizliği, gölgesi-ışığı, maddesi ve manasıyla şimdiye kadar sessiz sessiz sinelerimize boşalttığı ilhamlarını bundan sonra da boşaltmaya devam edecek. Ve öyle inanıyoruz ki, bütûn samimi gönüllere sinmiş bu ruh, bu şiir ve bu mana, ömürlerimizin bitişine kadar da kendine has renkleri ve ışıklarıyla yenilenip duracaktır.

Allah'a açılmanın rıhtımları, limanları ve rampaları sayılan mübarek üç aylarda, onun içindeki gün ve gecelerde mabetlerimizde değerini anlama niyazıyla...

MİRAC KANDİLİ

Yine diller deme geldi şükranla bu gece,
Esti bâd-ı saba revh u reyhânla bu gece!

Bu gece kullara Hak'tan ihsanlar ulaştı,
Köpürdü gönüller feyz-i Yezdân'la bu gece.

Çaktı yine cânân ilinden bir berk-i şuhûd,
Bir lâhzada oldu pinhânlar ayân bu gece.

Hicrânla yanıp inleyen sînelere tekmil,
Yetiştı ol ulu dîvandan dermân bu gece.

Her şey bir dil kesildi, varlık okunan kitap,
Duyuldu her yanda bir başka beyân bu gece.

Sığındık öbek öbek dergâhına dildârın,
Geldi mücrimlerin affına ferman bu gece.

Cem oldu bütün rûy-i siyah ne kadar varsa,
İndi ruhlarına Rahmet-i Rahmân bu gece.

Alvarlı Muhammed LÜTFİ

ELİNİZDEN DÜŞÜREMEYECEĞİNİZ

R

ehber Kitaplar

ehber Yayınlarında

- ✓ Niçin Okumalıyız?
- ✓ Peygamberimizin Dilinden Müminlerin Vasıfları
- ✓ Cennet Sultanları
- ✓ Hicret Devam Ediyor
- ✓ Nasıl Okumalıyız?
- ✓ Ben İnaniyorum
- ✓ Sorularla Oruç
- ✓ Âdâb-ı Muâşeret
- ✓ Cennetin Orta Kapısı Anne-Baba
- ✓ Nâfile İbadetler ve Teheccüd
- ✓ Dua
- ✓ Hz. Hatice
- ✓ Hz. Ali
- ✓ Pratik İlmihal
- ✓ Şeytan
- ✓ Bidatlar ve Hurafeler
- ✓ Vefa
- ✓ Namaz

REHBER
YAYINLARI

OSMANLI'DA ÜÇ AYLAR

Salih GÜLEN

ve SURRE ALAYLARI

Osmanlı Devleti'nde üç aylar diğer zamanlardan çok daha farklı yaşanan zaman dilimleridir. Bu dönemde gerçekleştirilen en önemli gelenek hiç şüphesiz Surre alaylarıdır.

Surre Alayı, Hac mevsiminde kutsal topraklara ulaşması için, üç ayların başı olan Recep ayının on ikinci günü hacca gidecek Osmanlı Müslümanları ile birlikte yola çıkar, Şam'da Ramazan ayını geçirdikten sonra, Mekke'de gönderilen hediyeleri dağıtır, Haccı eda eder ve geri dönerdi.

Osmanlılarda ilk Surre alayı Çelebi Mehmet tarafından 14.000 altınla birlikte gönderilmiş, daha sonraki padişahlar zamanında para miktarı artarak bu gelenek devam etmiştir. Yavuz Sultan Selim döneminde Hicaz bölgesinin Osmanlı sınırlarına dâhil olmasıyla birlikte Surre Alayları daha sistemli bir şekilde gönderilmeye devam edilmiştir.

İlk Surre Alayı deniz yoluyla Kemal Reis tarafından götürülmüştür. İstanbul'dan Surre alayı gönderilişi ise çok ihtişamlıdır. Surre Alayı için düzenlenen merasimlerde çok teferruatlıdır ve Teşrifatçı tarafından Surre Alayı programı organize edilir. Bu merasime kimlerin katılacağı, katılımcıların nerede duracağından, giyecekleri hilate kadar hepsi belirli ve teşrifat defterlerinde kayıtlıdır. İstanbul'daki törenler alayın yola çıkmasından birkaç gün önce başlar, 50-60 kişilik bir topluluk sokak sokak dolaşarak Surre Alayına halktan yapılacak küçük katkıları toplardı. Böylece bu hizmetten pek çok kişi nasiplenmiş olur, kutsal topraklara kendi gitme imkânı olmayanlar verdikleri sadakalarının gitmesiyle mutlu olurlardı.

Alayın uğurlanışı Topkapı Sarayı'nda yapılır; padişah, alayı sarayın önünden uğurlardı. Törende Kur'an, mevlid ve naatlar okunur, son dualardan sonra, emanetler, Surre devesinin sırtında, Topkapı Sarayı'nın çıkışına kadar yolcu edilirdi. Alay, saraydan çıktıktan sonra Kireç İskelesi'ne (Sirkeci) gider, orada yapılan dualarla bekleyen çekdiriye (Osmanlı'da kullanılan bir tür savaş gemisi) konarak Üsküdar'a geçerdi. Alayın buradaki hareket noktası, Üsküdar-Kadıköy arasındaki İbrahim Ağa Çayırı idi. Surre Alayı buradan da dualarla uğurlanır, kervandaki hacı adayları akrabalarıyla burada vedalaşırlardı. Bölgede bulunan çeşme bu yüzden Ayrılık Çeşmesi adıyla anıla gelmiştir. İlerleyen dönemde demiryoluyla Surre Alayı gönderildiği zaman bu yol değişmiş Sirkeci'den kalkan çekdiri, alayı Haydarpaşa Tren İstasy-

onu'na getirmeye başlamıştır.

Recep ayının 12. günü İstanbul'dan yola çıkan Surre Alayı ve değişik yol güzergâhlarından gelen hacı adayları genelde Ramazan ayının ortalarında Şam'da toplanmaya başlardı. Ramazan orucunun bir kısmı bu şehirde tutulur yine Ramazan Bayramı Şam'da geçirilirdi.

Surre alayları Mekke ve Medine'deki kutsal emanetlere dair çeşitli ihtiyaçların giderilmesi Haremeyn'deki imar ve tamir faaliyetlerinin yapılması, bütün dünyadan hac için gelen Müslümanların ibadetlerini rahatlıkla yapabilmesi için harcanırdı. Gönderilen hediye ve paraların önemli bir kısmı bölgede yaşayan fakirlere dağıtılırdı. Ayrıca Mekke emirine, Mekke ve Medine ileri gelenlerine ve çöl Araplarına da hediyeler gönderilirdi. Alay, yol boyunca ilerlerken altmışın üzerinde yerde konaklar, hacıların kaldıkları bu menzil külliyelerinin bakım ve onarımlarını da gerçekleştirirdi. Böylece pek çok ülkeden gelen hac kervanlarının konaklama yerleri de Osmanlı tarafından imar edilmiş olurdu.

Fransa, Napolyon Bonapart aracılığı ile 1798'de Mısır'ı işgal etti. Bunun üzerine daha önceleri her sene Mısır'da dokunan Kâbe örtüsü, İstanbul'da Sultanahmet Camii avlusunda hazırlanarak Surre Alayı ile birlikte gönderilmeye başlandı.

Örtü genellikle siyah renkli ibrişim ve ipekten dokunurdu. Kâbe'nin yeni örtüsü götürülünce eski örtü İstanbul'a getirilir, Eyyüb Sultan Türbesi'nde halkın ziyaretine açılır, sonra da ulema ve devlet ricali tarafından tekbirlerle saraya getirilip, "Hırka-ı Saadet" Dairesi'nde saklanırdı.

Hac kafilesiyle Surre gönderilmesi geleneği 1915 yılına kadar devam ettirilmiş; Mekke emirinin isyan etmiş olmasına rağmen Osmanlılar 1916'da çok zorluklar çekerek yine Medine'ye hediyeler göndermiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın çok yoğun yaşandığı yıl (1917-1918) ancak Şam'a kadar ulaşabilen hediyeler, 1919'dan sonra artık yollanamaz olmuştur. Bununla beraber 1919—20 yıllarında Sultan Vahdeddin tarafından Haremeyn fukarasına sadaka dağıtılmıştır. Padişahlık sıfatını taşımayan son halife Abdülmecid Efendi, 1923-1924 yıllarında bu geleneğe resmen son vermiştir.

Artık ne ihtişamlı Surre Alayları'na sadaka verilebilmiş ne de Anadolu'nun şehirlerinde bu kutlu kervanının yolunu gözleyenler kalmıştır. Surre Alayları Osmanlılarda üç aylar denilince ilk akla gelen gelenektir, bugün Surre Alayları da, Osmanlı gibi yalnız tarih kitaplarında kalmıştır.

ÜÇ AYLARDA PEYGAMBERİMİZ VE ASHABI NE YAPARDI?

Remzi KUŞÇULAR

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Receb ve Şaban aylarında daha çok oruç tutar, farz namazlardan başka nafile kılar; zikir ve tesbihini (Yüce Allah'ı noksan sıfatlardan münezzehe kemâl sıfatlarıyla muttasıf olarak kalb-i selim ile vecd üzere anmasını), hamdini ve şükürünü daha da artırır, yoksullara daha çok sadaka verirdi.

* Ashâb-ı Kirâm da bu ayların faziletine erişmek için var güçleriyle çalışırlardı. Farza ilâveten nafile ibadetlerini artırırlar, çok tövbe ve istiğfar ederler, yoksullara yardım ederler; yetimleri, kimsesizleri, düşkünleri, ilgiye muhtaç yaşlıları sevindirirlerdi. Bilhassa Şaban'dan sonra Ramazan geldiği için, bu huzur ve sevinç ayına yoksulların da hazırlıklı girmeleri için ellerinden gelen her yardımı yaparlardı.

* Dolayısıyla bu aylarda, kişiler, kullukta daha duyarlı davranma ihtiyacını hissederler. Yani olumlu davranışlarını daha da artırma çabasına girerler, hayır hasenat tarzındaki hizmetlerine de daha fazla önem verirler. Bundan da hem birey hem de toplum fayda görmektedir.

Ashâb-ı Kirâm
da bu ayların
faziletine
erişmek için var
güçleriyle
çalışırlardı.

Çağları Aydınlatan Bir Doğuşun Hikâyesi...

Gerçeklere tamamen uygun olarak çekilen er risale, özlenen ve yolu gözlenen Mahzun Nebi'nin hayatından sadece bir kesit... İnsanlığa gönderilen bir mektup... Sayfa sayfa taşındığı gibi o gün, taşınması gerekiyor, hem bu gün hem de yarın... Ufukta kızaran şafağın, yeni doğumlara dayelik yapabilmesi için sıklıkla izlenmesi gereken bir eser er risale.

**Titiz Bir Çalışma ve
Yeni Seslendirmeye...**

İSLÂMİYETİN DOĞUŞU

3 VCD

**YÖNETMEN
MUSTAFA AKKAD**

er RİSALE
İSLÂMİYETİN DOĞUŞU

nil
PRODUCTION

TAHIYYAT MİRAC'I ANLATMAKTADIR

Tahiyyat; namazda kulun yükselme için çabalaması ve kendi gücüyle gayret sarfedip sonuçta bitip tükenmesinin ifadesidir. Kul, vücudunda ne kadar enerjisi, dimağında ne kadar duyarlılığı, ruhunda ne kadar heyecanı var ve hisleri ne kadar uyanıksa, kendini bütün parçalarıyla Rabbine yükselme için kullanacak, sonra da tahiyyata oturacaktır. Zira tahiyyatta mirac; yani Rasulü Ekrem'e, halkın yüz çevirmesine karşılık, gök kapılarının açılıp, sema ehlinin tebessüm ettiği ve Allah'ın "buyur ey kulum!" diye iltifatta bulunduğu kutlu yolculuk destanlaştırılmaktadır.

Her mümin, kendi çapına ve kalbinin enginliğine göre namazını inişli çıkışlı zikzaklarıyla eda ettikten sonra, ister kendisini hesabın ağırlığı altında ayağa kalkamayacak şekilde tasavvur etsin ve otursun, isterse herşeyden âzâde, nimetleri elde etmenin havası içinde; başka bir ifadeyle, ister cennetin koltukları üzerine otursun, isterse Necm suresinde anlatılan Rabbin huzu-

runa çıkma, (vücub ve imkan arası bir yerde bulunma) karşılıklı olarak Rabbiyle konuşma makamında otursun, bütün maddi ağırlığıyla namazı eda ettikten sonra kalbinin enginliğine ve duygularının içtenliğine göre miracın destanını okuyacaktır.

Evet, tahiyyat miracı anlatmaktadır. Öyle anlaşılıyor ki, kendi kendimize Rabbin huzuruna çıkmamız çok zor; ne kadar kulluk yapsak da, bizden evvel gelip geçen, iz bırakan ve büyük bir yol açan Hz. Muhammed'e uğramadan, O'na selam çakıp O'nun aracılığını temin etmeden Cenab-ı Hakk'ın huzuruna çıkmak imkansızdır. Onun içindir ki, Rabbimize karşı tahiyyatımızı, yani yaptığımız bedenî ve mâlî bütün ibadetlerimizi O'nun için yaptığımızı ifadeden hemen sonra, Rasulü Ekrem'e selam veriyor, "es-selâmu aleyke eyyühennebiyyü" diyoruz. Bunun tasavvurda manası; günahlarımızla Cenab-ı Hakk'ın huzuruna giderken Hz. Muhammed'in arkasında saf bağlama ve bu tatlı buluşmada konuşulan şeylere kulak kesilme, ne dendiğini anlamaya çalışmadır.

Tahiyyatta, miracın bir meyvesi olan namazın alınması ve ümmet-i Muhammed'e hediye edilme muamelesi anlatılır. Orada önce Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem): "Tahiyyat, tayyibat ve salavat Allah içindir", yani; "vücudumuzun her zerresiyle yaptığımız bütün ibadetler, kazanıp topladığımız maldan sarf ettiğimiz şeyler sanadır ve senin rızan içindir, Allah'ım! Ben, böylesine verdiğim sözü ve sadakatimi dile getirmek için huzuruna geliyor, bu sözlerle seni selamlıyorum" der ve Allah'a (celle celâluhu) selam verir. Cenab-ı Hak da, kendisine bu şekilde selam sunan Habibine: "Ey Nebi! Selam, Allah'ın rahmet ve bereketi senin üzerine olsun" sözleriyle mukabelede bulunur ve adeta, "ey şanı yüce Nebi! Selamına karşılık sana da selam olsun" der. Bütün bu konuşmalar, aklın almayacağı, mekanın var mı, yok mu idrak edilemeyeceği bir makamda cereyan ederken, melekler: "Selam bizim üzerimize ve Allah'ın salih kulları üzerine de olsun" der ve bu sözlere kulak kesilirler. En sonunda Cebrail (aleyhisselam), bu senfoniye tatlı bir

hava ve bir ahenk katar, arş ve ferşi çınlatacak şekilde "Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Muhammed, Allah'ın Rasulü'dür der; Allah'ın, ibadet edilecek tek olduğunu; Hz. Muhammed'in ise, şanı yüce bir nebi olduğunu bütün yer ve gök ehline haykırır.

Demek tahiyyat, miracda bu serencâmenin düşünülmesi ve hayal edilmesinden, kulun kulluğu sayesinde Allah'a karşı yükselmesinin destanlaştırılmasından ibarettir. Allah Rasulü (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu destanı yaşadıkdan sonra, "Allah'ım! Geçmiş ömrümde yaptıklarımı, israflarımı, benim bilmediğim fakat senin bildiğin kusurlarımı affet. İlerleten sensin, geriletene de sensin, senden başka ilah yoktur" (Müslim, Salatü'l-müsafirin 201; Tirmizi, Daavat 32; Ebu Davud, Salat 121; Nesei, İftitah 17) duasını okur, namazından ayrılırdı.

Allah (Celle celâluhu), namazımızı eda ederken, tahiyyatta bu serencâmeyi tasavvur etmeye bizleri muvaffak kılsın.

Ali Budak

İSRÂ VE MİRAC'I

KABUL ETMEMEK MÜMKÜN MÜ?

45 sahabînin rivayet ettiği ve pek çok değerli eserlerde kaydedilmiş olan İsrâ, Mirac ve Şakk-ı Sadr hâdiselerini akıl ve pozitif ilimlere göre izah edememek onların inkârını gerektirmez.

İsrâ ve Mirac ile ilgili günümüze ulaşan haberleri 5 ana kısımda mütalaa etmek gerekir.

1- İsrâ kıssası ile ilgili hadisler. (Bu konudaki hadisler Suyûfî'nin araştırmasıyla 27 ayrı sahabîden rivayet edilmektedir. Hâfız eş-Şâmî Mirac adlı eserinde Suyûfî'nin saymadığı

12 sahabînin de ismini vererek bu hadislerin toplam 39 sahabîden nakledildiğini bildirmektedir. Mevâhib-i Ledünniye'nin şerhinde zikredilenlerle beraber bu sayı 45'e ulaşmaktadır. İsmi saydığımız alimler, Efendimiz'in Burak üzerinde Mescid-i Aksâ'ya yürütülmesini anlatan haberlerin mütevatir olduğunu belirtmişlerdir.)

2- Mûsâ aleyhisselam'ın semânın altıncı katında olduğu ile ilgili haberler (Ali el-Kârî, Şifâ'nın şerhinde bu konu ile ilgili hadislerin mütevatir olduğunu Hâkim en-Neysâbü'rî'den nakletmiştir.)

3- Efendimiz'in (s.a.s.) İsrâ gecesi Mûsâ aleyhisselam'a geri dönmesi hakkındaki hadisler (İbn Teymiyye Furkan risalesinde bu konudaki hadislerin İsrâ ve Mirac hadisleri gibi mütevatir olduğunu bildirmektedir.)

4- İsrâ gecesi Efendimiz'in (s.a.s.) göğsünün açılmasını (şakk) bildiren hadis (İbn Hacer Fethu'l-Bârî'de bu konudaki hadislerin mütevatir olduğunu nakletmiştir. Kurtubî de bu konudaki hadislerin hadisleri rivâyet eden râvîlerin sika (güvenilir) ve meşhur olduklarını (yani hâli bilinmeyen mechul râvîlerden olmadığını) ifade etmiştir. Heysemî de Efendimiz'in göğsünün bir defa değil birkaç kez açıldığını (yarıldığını)

bildirmiştir. Kettânî de İbn Hazm'ın bunu reddettiğini, İbn Hacer'in ise İbn Hazm'ı reddettiğini bildirdikten sonra gerçek bilginin Allah katında olduğunu söylemiştir.)

5- İsrâ olayının Mekke'den olduğuna dair olan hadisler (İbn Teymiyye, bu konudaki hadislerin, Kur'ân'ın nassıyla ve ilim erbabının ittifakıyla mütevatir olduğunu bildirmiştir.) (Bkz.: Kettânî, en-Nazmu'l-Mütenâsir mine'l-Hadîsi'l-Mütevatir, s. 219-221, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1987)

Telepati yoluyla yapılan konuşmaları, ruh çağırma, insanların uyutulmasını, telefonla hipnoz hâdisesini kabûl edip de -hangi buud ve keyfiyette cereyan etmiş olursa olsun- sayısı 45'e varan sahabî tarafından rivayet edilmiş ve çok değerli eserlerde kaydedilmiş olan İsrâ, Mirac ve Şakk-ı Sadr (Efendimiz'in göğsünün yarılması) hâdiselerini akıl ve pozitif ilimlere göre izah edememek onların inkârını gerektirmez. Unutulmamalıdır ki sahih hadîsleri inkâr etmekle -bilerek veya bilmeyerek- sünneti yıkmaya çalışmak, hiç yıkılamayacak sapasağlam bir kulp (el-Urvetu'l-Vüskâ) olan Kur'ân'ı açıklayan ve açan sünneti yıkmaya kuruntularıyla harap olup gitmek neticesini verecektir; ama, sahih sünnet ebedlere kadar dimdik ayakta kalacaktır.

Akide kitaplarımızda İsrâ hadisesini inkâr edenin (bizzat Kur'an'da geçtiği için) inkarcı, Mirac hâdisesini inkâr edenin ise dâll (sapmış) ve mübtedî' (bid'atçı) olduğu bildirilmektedir.

Allah'ım! Senden imanda sıhhat, güzel ahlâkla bezenmiş iman, katından mağfiret ve rızanı istiyorum.

NAMAZ MÜMİNİN MİRAC'IDIR

amaz, kıyam, kıraat, rükû, sükud ve celseden meydana gelir. Başka bir ifadeyle, insanın kanat çırpıp Rabbine yükselmesinden, bir arşıye çizip miracı gerçekleştirmesinden, fikrin ve hayalen on dört asır evvel yaşamış en kamil Rehber'in yanına gidip, O'nun arkasında durmasından ibarettir.

Namazın muhtevası, insanların çok engin düşüncelerine vesile olacak kadar geniştir; insan namaz kılariken, derinlemesine aşk u şevk içinde Allah'ın huzurunda bulunmanın şuurunda olmaktan, kendisini Efendimiz'in arkasındaki cemaatten bir fert olarak kıldığını hissetmeye kadar; yine kendisini doğrudan doğruya meleklerin safları arasında görmekten, bir hamlede bizim ufukumuzu açan Arş'in örtüsüne alnını koyuyor gibi, geniş bir yelpazede namazı duyma şekilleri vardır. İnsanın buna muvaffak olmasının ilk şartı; namazı tıpkı bir mirac ve miracın gölgesi gibi bilmesidir.

Mümin için, her namaz bir mirac vesilesidir; dolayısıyla bu hususta mümine düşen şey, her namazda, farklı farklı buudlarda olsa bile, miracını tamamlama olmalıdır. Namazda gönlün her teli, bam teli olmalı ve tıpkı bam teli gibi ses vermeli; öyle namaz kılmalı ki, herkesin namazı bir diğerine misal olsun ve secde, doyulmaz bir neşveye; dualar, insana bıkkınlık vermeyen gıdaya; rükû ayrı bir edaya; kıraat da dâne dâne canlı kelimeler armonisi halini alsın. "Senin geceye (namaza) kalkıp, secde edenler arasında dolaşmanı (Rabbin) görüyor." (Şuara, 26/218-219) ayeti, bize Efendimiz'in namazını tasvir etmenin dışında, nasıl namaz kılmamız gerektiğini de öğretmektedir.

Halef İbni Eyyüb (H. 205), hadis ve fıkıh sahasında yetişmiş büyük zatlardandır. O, namaza durduğu an, arıların sokması halinde bile elini kaldırıp hareket ettirmez; namazdan sonra kendisine: "Arı soktu, elini dahi hareket ettirmedin; sinek yüzüne kondu, başını bile çevirmedin" dediğinde de: "Ben bir zamanlar, fasık ve facirlerle görüştüm; onlar, fisk ve fücurlarından dolayı padişahın kendilerine kamçı attırması halinde "gık" bile demediklerini övgüyle anlatıyorlardı. Ya ben

Allah'ın aciz bir kulu, namaz gibi bir miracı eda ederken başıma konan sinek ve arılardan nasıl müteessir olurum ki!.." demiştir.

Yine Hz. Ali (radiyallâhu anh), cepheye hasımlarının karşısına çıkarken, hiçbir zaman onun ayağı, namazda olduğu kadar titrememiştir. Oysa Hendek'te Amr b. Abdüvüdd'ün: "Yok mu benimle savaşacak?" dediğinde, o daha çocuk denecek bir yaşta olmasına rağmen, onunla savaşmak için Allah Rasulü'ne defalarca müracaat etmiş, sonunda kafirin karşısına çıkınca da, onun: "Bana karşı seni mi gönderdiler, yok muydu senin büyüklerin? Senin ağzın süt kokuyor" şeklindeki tahriklerine kapılmadan onun karşısına durabilmiş; yapılan hamleler karşısında kalkanı ikiye parçalanmış ve kılıç altında bir yara izi meydana getirmişse de, o hiç yılgınlık göstermemiş; Allah Rasulü'nün kendisine takdim ettiği Zülfikar'la kafirin başına bir darbe indirerek, onu yerle bir edivermiştir. O, bu kadar tereddütsüz, kuşkusuz ve endişesizdi. "Ali" dendiği zaman, bir narasıyla yüzlerce insanın ödünü koparacak kadar etrafa dehşet salan "arслан oğlu arслан" bir insan akla gelirdi. Ama namaza giderken, o, adeta bir kedi vaziyetine girer, rengi sararır ve ayaklarının bağı çözüldü. Kendisine: "Ey müminlerin emiri! Nedir bu halin?" dendiğinde de: "Bilmiyor musunuz, emaneti yerine getirmeye gidiyorum" derdi.

MİRAC GECESESİ İNEN 12 EMİR

Hüseyin ALGÜL

M

irac'ın gerçekleşme biçimi kadar bu esnada indirilen ilâhî hükümlerin incelenme hususuna da ağırlık vermek gerekir. Bu münasebetle, Mirac gecesinde nazil olan on iki emrin, önemine binaen burada sıralanması uygun olacaktır.

1. Allah'tan başkasına kulluk etmeyin,
2. Ana-babaya iyi davranın,
3. Hısma, yoksula, yolda kalmışa hakkını verin,
4. Cimri ve israfçı olmayın,
5. Evlâdınızı yoksulluk korkusuyla öldürmeyin,
6. Fuhuş ve zinaya yaklaşmayın,
7. Cana kıymayın,
8. Yetimin malına doğru olmayan bir surette yaklaşmayın,
9. Ahdi yerine getirin (sözünüzde durun),
10. Ölçü ve tartıda doğruluğa dikkat edin,
11. Hakkında bilgi sahibi olmadığınız şeyin ardına düşmeyin,
12. Yeryüzünde gurur ve kibirle yürümeyin. Büyüklük taslamayın.

(İsrâ, 17/22-39)

Dikkatle düşünülür ve incelenirse, erken devirde, henüz Mekke döneminin sonlarında verilen bu ilâhî mesajlar İslâmiyet'in inanç ilkeleriyle birlikte hayatı kuşatan bir bütün olduğunu, insan için inanç ve ibadetlerin gereği olan davranış boyutunun önem taşıdığını göstermektedir.

Bu ilâhî mesajlar, insan için inanç ve ibadetlerin gereği olan davranış boyutunun önem taşıdığını gösterir.

[Ey kalpleri evirip çeviren Allah'ım!
Kalbimi dinin üzerine sebâtkâr eyle ve sâbit kıl!]

Mübarek Gün ve Geceler Ruh Hekimlerimizdir

[Her iyiliğin sevabı başka vakitte on ise, Receb ayında yüzü geçer,
Şaban'da üçyüzden fazlaya ve Ramazan-ı mübarekte bine çıkar ve
Cuma gecelerinde binlere ve Kadir gecesi otuz bine çıkar.]

Bedenimizin herhangi bir yerindeki ağrıdan kurtulmak için doktorun verdiği ilacı kullanarak sağlığını kavuşmayı nasıl arzu ediyorsak iç dünyamızı karartan, ruhumuzu saran, gönlümüzü inciten günahlarımızdan kurtulmak için de bir çaba içine girmemiz uygun olur, öyle değil mi? Pekâlâ, bu durumda ne yapılabileceğini birlikte düşünelim: İslâmî literatürde günahlardan kurtulmak için çaba göstermenin adı tövbe ve istiğfardır. Tövbe-istiğfarın dil ile birlikte gönülden yapılabilmesi için buna yoğunlaşmayı ve odaklanmayı sağlayacak zaman dilimleri vardır. Tövbe ve istiğfarın her zaman yapılabileceğinden hiç kuşku yoksa da, yukarıda belirtildiği gibi bazı zaman dilimleri vardır ki, tövbeye odaklanmamızı, tövbeyi bütün ruhumuzla yapmamızı kolaylaştırır. İşte mübarek gün ve geceler bizim tövbe-istiğfara özümüzle yönelmemize imkân veren zaman dilimleridir. Bu zaman dilimleri, Müslümanların, günahlarından arınarak iyiliklere, güzelliklere doğru ciddi bir adım atmaları açısından önemli fırsatlardır. O gün ve gecelerde hiçbir aracı olmaksızın kişi kendi iç dünyası ile baş başa kalarak Yüce Allah'a yalvarır, O'nu zikreder, tövbe ve istiğfarda bulunur ve günahlarla yitirdiği iç huzurunu yeniden yakalamaya çalışır. Böylece, mübarek gün ve geceler karşımıza manevî ilaçlarla ruhlarımızı tedavi eden bir ruh hekimi gibi çıkar.